



KULTURBØRNEHAVEN GADES GÅRD

LÆREPLANEN 2022-2024

FREDERICIA KOMMUNE

RAMBOLL



Indhold

1 INTRODUKTION	2
1.1 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	4
2 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019	5
2.1 Børnesyn	5
2.2 Dannelse og børneperspektiv	6
2.3 Leg	7
2.4 Læring	10
2.5 Børnefællesskaber	10
2.6 Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen	12
2.7 Samarbejde med forældre om børns læring	14
2.8 Børn i udsatte positioner	16
2.9 Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen	19
3 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019 - FOKUSOMRÅDER	22
3.1 Samspil og relationer	22
3.2 Evaluerende pædagogisk praksis	22
4 ØVRIGE KRAV TIL LÆREPLANEN	25
4.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	25
4.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	27
DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	29
4.3 Alsidig personlig udvikling	29
4.4 Social udvikling	32
4.5 Kommunikation og sprog	35
4.6 Krop, sanser og bevægelse	39
4.7 Natur, udeliv og science	42
4.8 Kultur, æstetik og fællesskab	45

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

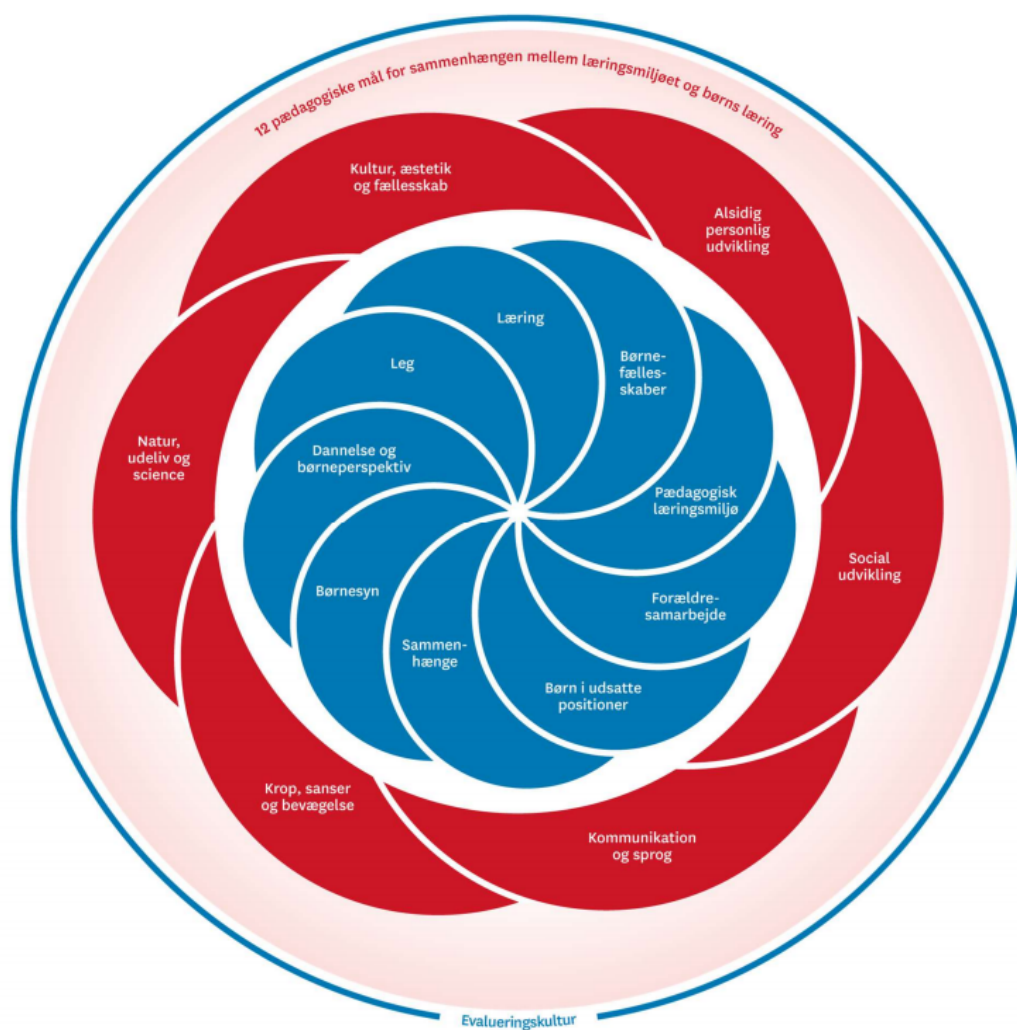
Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer



1.1 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Kulturbørnehaven Gades Gård

Velkommen til Gades Gård

Vi er en kultur-kreativ daginstitution, der ligger i et hyggeligt gårdmiljø. Vi har en dejlig legeplads i to niveauer. Vi prioriterer at skabe små legerum både ude og inde, så børnene har mulighed for at fordybe sig i mindre grupper. Vi ligger tæt ved byen, volden og stranden, som vi ofte benytter os af.

De 12-14 yngste børn er i Kravlegården, på Farveladen er børnene 2-3 år, og på Krystalden er de 4-6 år. På alle stuerne arbejder vi med fællestemaer som f.eks. eventyr, køretøjer eller lys og mørke. Vi laver et årshjul, som alle følger, men vi tilpasser det børnenes alder og udvikling.

Værkstedet har en særlig central plads i forhold til mødet med mange forskellige materialer. Værkstedet er inspirerende og overskueligt, og materialerne er tilgængelige. Det er et miljø, der vækker børnenes nysgerrighed på, hvad man kan opnå med de forskellige materialer og redskaber. Vi arbejder derudover på at etablere et udeværksted.

Legepladsen betragter vi som en ekstra stue i det fri. Vi har en spændende og niveaudelt legeplads, hvor vi ønsker at skabe små rum i det store. Her er "højt til loftet", og vi arbejder løbende med at udvikle udelivets tilbud og legemuligheder.

Vi er en profilinstitution. I hverdagen betyder det, at vi har særlig fokus på udviklingen af det kultur-kreative. Vi samarbejder fire gange om ugen med Den Kreative Skole. Det betyder, at børnene deltager på et fast hold fra de er cirka 2 år. De forskellige hold går sammen med faste voksne en gang om ugen ned på Den Kreative Skole og får kvalificeret undervisning. Det koster ikke ekstra at få denne undervisning.

Gades Gård er en del af Distriktsinstitutionen Kirstinebjerg.

Vores nye styrkede pædagogiske læreplan er en samlet beskrivelse af daginstitutionens pædagogiske arbejde med børns trivsel, udvikling, læring og dannelse, samt forældresamarbejdet og øvrigt indhold.

Den nye styrkede pædagogiske læreplan er i Kirstinebjerg Distriktet både et konkret arbejdsredskab og et pædagogisk fagligt fundament med afsæt i vores mission og Vision. Den er dynamisk, og de pædagogiske grundlag og læreplanstemaerne kommer til udtryk igennem vores løbende dokumentation, analyse og evaluering af det vores pædagogiske arbejde.

Mission

Vi skaber optimale muligheder for trivsel, udvikling, læring og dannelse, igennem læringsmiljøer og fællesskaber, som alle børn glæder sig til hver dag.

Vision

Vi vil være børnehuse, som alle fortæller gode historier om – både børn, forældre og personale.

Vi vil igennem vores fælles ledelsesværdigrundlag arbejde med at skabe høj kvalitet, som bliver mærkbar og målbar i både data, pædagogisk tilsyn og i hverdagen.

I vores læreplan kan I læse, at flere af de 9 pædagogiske grundlag og de 6 læreplanstemaer fletter sig sammen og kommer til live via dokumentation, som f.eks. fortællinger, billeder, beskrivelser og analyser.

Rigtig god læselyst.

2 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019

Evalueringsinstituttet (EVA) har i 2019 udgivet en revideret udgave af Redskab til selvevaluering, som er et redskab der blandt andet kommer omkring tematikkerne i det pædagogiske grundlag. Selvevalueringen et godt og anvendeligt analyseredskab, der skaber en ramme for en struktureret dialog om pædagogisk praksis.

2.1 Børnesyn

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan kommer vores børnesyn til udtryk i hverdagen og i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske læringsmiljøer i vores dagtilbud?
- Hvordan lykkes vi med at skabe rammerne for et godt børneliv, hvor der er plads og ro til at være barn?
- Hvordan oplever børnene, at vi ser dem som kompetente og selvstændige i vores pædagogiske praksis?
- På hvilke måder arbejder vi med børn som aktive medskabere af egen udvikling?

Pædagogisk grundlag – Børnesyn

Hvad siger loven på området:

Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne men også støttes og værdsættes i de første år.

Hvad gør vi i Kirstinebjerg-distriktet og Fredericia Kommune generelt:

I Kirstinebjerg-distriktet har vi udarbejdet et fælles børnesyn for alle daginstitutionerne og dagplejen, samt et fælles DNA i hele distriktet for dagplejen, daginstitutionerne og skolen. Det har vi gjort for at sikre et fælles syn på børn og børneliv, samt sikre det bedste samarbejde omkring børnene og den bedste overgang. Vores børnesyn afspejler sig i de øvrige grundlag.

For os er det enkelte barn ligeværdigt, unikt og indeholder ressourcer og udviklingspotentialer. Børn er kompetente og selvstændige, samtidig med at de har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra det pædagogiske personale.

Børn udvikler sig og lærer gennem relationer til andre – såvel børn som voksne i forpligtende fællesskaber.

Det gode børneliv er et liv med plads, tid og ro til at være barn, med et nært og tillidsskabende pædagogisk personale, der giver barnet nærvær, omsorg og tryghed til at kunne trives, udvikle sig og lære.

Børn har brug for anerkendende støtte i forhold til dannelse, trivsel, udvikling og læring. Derfor skal de møde et pædagogisk personale, der værner om børnenes initiativ, fantasi og virkelyst, igennem organisatoriske rammer og læringsmiljøer, der understøtter det enkelte barns udviklingsniveau.

Børnesyn i Kirstinebjerg distriktet 0-5 år

KONTEKSTUELT PERSPEKTIV – Læringsmiljøet og den pædagogiske praksis.

De sociale sammenhænge børnene indgår og fremtræder i. Lærings- og udviklingsmiljøet, normer og regler, fysisk miljø og de mennesker og sammenhænge, som også påvirker dette miljø.

AKTØRPERSPEKTIV – Hensigter og handlinger.

Børnene forsøger at styre deres eget liv og skabe mening i tilværelsen. Alle børn foretager selvstændige valg og udfører handlinger ud fra deres forudsætninger/ressourcer. De er aktører i deres eget liv. Vi har fokus på børnenes intentioner og opfattelser af virkeligheden.

INDIVIDPERSPEKTIV – Forudsætninger og hjemmeforhold.

Individuelle forudsætninger og egenskaber hos barnet, som det ikke selv kan styre. Det kan f.eks. være skader, personlige egenskaber, diagnoser og forudsætninger som hører til i hjemmet/familieforhold.

Kirstinebjerg distriktets børnesyn 0-5 år og DNA 0-18 år

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

I Gades Gård tilbyder vi læringsmiljøer, der er tilrettelagt med udgangspunkt i børnenes zone for nærmeste udvikling, og hvor rammen for denne udvikling er de forpligtende fællesskaber, som vi indgår i til dagligt. Vi har i vores institution indrettet os, så der er plads til forskellige former for aktiviteter, for at der er plads til forskellighed. Hvert enkelt barn er unikt med forskellige behov, og derved kan det enkelte barn søge derhen, hvor netop deres behov bliver opfyldt.

I hver en krog i Gades Gård vil børn møde pædagogisk personale, som værner om nærværet og sætter barnets initiativ og virkelyst i fokus.

I Gades Gård rummer hverdagen også aktiviteter på tværs af stuerne. Det er i disse fællesskaber, hvor vi kan lære fra os, vi kan lære af hinanden og vi kan få øje på den enkeltes bidrag til fællesskabet. Vi lærer ikke kun noget om hinanden og os selv, vi lærer også om verden omkring os. Når vi sætter ord og handling på verden i vores små og store fællesskaber, så giver det hele pludselig mening. Jordbær gror, fordi vi sætter planten i jorden, vander den og luger ukrudt, og når vi kan høste jordbær og dele det med vores venner, så kommer der smil, og der er glæde at se fra alle.

I Gades Gård er det pædagogiske personale lydhør, når børn ytrer deres behov og meninger. Det er vigtigt, at der er plads til alle behov, uanset om det er tumlelege, hvor man har brug for en guidende hånd til at kunne deltage, eller om der er lyst til fordybelse i en aktivitet omkring fantasifulde konstruktioner. Vi har fokus på de allermost basale behov som søvn, mad og trøst, og vores primære fokus er alle børns trivsel og udvikling.

2.2 Dannelse og børneperspektiv

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan forstår vi dannelse? Og hvordan afspejles den forståelse i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske læringsmiljø?
- Hvordan skaber vi lige deltagelsesmuligheder for de børn, der har brug for støtte til at komme med initiativer og bruge deres demokratiske stemme?
- Hvornår har vi senest brugt børnenes perspektiver som grundlag for at udvikle vores pædagogiske læringsmiljø?
- I hvilke situationer kunne det være relevant at inddrage børnenes perspektiver, hvor vi ikke gør det i dag?

Pædagogisk grundlag – Dannelse og børneperspektiv

Hvad siger loven på området:

Børn på fx 2 år og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarlige for at skabe.

Hvad gør vi i Kirstinebjerg-distriktet og Fredericia Kommune generelt:

I Kirstinebjerg-distriktet afspejler vores fælles børnesyn på 0-5 års området og fælles DNA på 0-18 års området vigtigheden af dannelse, ligestilling, demokrati og børneperspektiv.

Børnesynet indeholder bl.a.

- Børn møder medbestemmelse fra voksne, der følger deres initiativ.
- Vi skaber rum til, at børnene går forrest, og vi følger deres spor.
- Vi tror på, at børn der møder ligeværd, har de bedste muligheder for mestring.

DNA indeholder bl.a.

- Vi ser det som en vigtig opgave, at børn og unge udvikler lysten til at lære og modet til at fejle.
- Børn og unge er fælles om oplevelser.
- Der er plads til den enkelte, og mangfoldighed ses som en styrke.

Børn skal opleve

- At være aktivt deltagende og have indflydelse (bl.a. indretning af læringsmiljøer, indflydelse på menuen, aktiviteter, valg af lege og venner)
- At få opbygget værdier og erfaringer med demokratiske processer, ligestilling og dannelse, der vil gøre dem i stand til at handle som hensynsfulde, kritiske og demokratiske mennesker. Her bliver empati, selvkontrol, respekt for menneskeværd, tilgivelse, ligeværd og solidaritet vigtige begreber at arbejde med. At aflæse andre børn, spejle børn, koble dem på hinanden, gøre dem opmærksomme på andre mennesker og sig selv.
- At blive udfordret på en meningsfuld måde med udgangspunkt i børnenes nærmeste udviklingszone. Barnet skal øve sig i at turde træde frem, give sin mening til kende og give plads til andre.

Det pædagogiske personales rolle er at

- Medtænke dannelse, ligestilling og demokrati i den pædagogiske praksis.
- Skabe trygge og stimulerende rammer, hvor børnene har mulighed for at spejle sig i hinanden. Det er her, børnene kan øve sig, fejle og blive klogere på andre og dermed også sig selv.
- Invitere børnene til at være aktivt deltagende og udtrykke sig.
- Skabe et læringsmiljø, der tager udgangspunkt i et børneperspektiv i alle tre læringsrum. Børnene skal have mulighed for at være medskabende i rutinerne, voksenstyrede aktiviteter og børnekulturen.
- Planlægge demokratiske processer med udgangspunkt i børnenes interesser og konkrete ønsker.
- Arbejde med social inklusion og anvende KRAP-værktøjet som metode.

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

I Gades Gård har vi fokus på børns læring bl.a. gennem dannelse, ligestilling, demokrati og børneperspektivet. Vi stræber efter at se verden ud fra dit barns øjne. Hvad tænker de små børn og hvordan kommer det til udtryk? Det pædagogiske personale har til opgave at skabe et trygt læringsmiljø, som inviterer børnegruppen til at gå forrest med deres perspektiv og være aktivt deltagende i de voksenstyrede aktiviteter samt være medskabende i rutinerne og børnekulturen.

2.3 Leg

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan oplever børnene i vores dagtilbud, at vi anerkender og skaber rum for legen i den hverdag og i det pædagogiske læringsmiljø, vi tilrettelægger for børnene?
- Hvordan skaber vi lige deltagelsesmuligheder for de børn, der har brug for støtte til at komme med initiativer og bruge deres demokratiske stemme?
- Hvad gør vi for, at børnene får mulighed for at afprøve forskellige roller og positioner i legen?
- Hvordan har vi undersøgt den læring og udvikling, der sker i børnenes leg?

Pædagogisk grundlag – Leg

Hvad siger loven på området:

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af hverdagen. Legen fremmer fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Den er grundlæggende for børns sociale og personlige udvikling.

Legen skal nogle gange støttes, guides og rammesættes af personalet, så legen udvikler sig positivt for alle børn.

Hvad gør vi i Kirstinebjerg-distriktet og Fredericia Kommune generelt:

I Kirstinebjerg-distriktet ser vi leg som en rettighed og et afgørende læringsrum for det enkelte barn.

Legen er en vigtig måde for børnene at afprøve og opbygge relationer. For børn hænger leg og venskaber tæt sammen. Det pædagogiske personale skal skabe deltagelsesmuligheder i leg for alle børn.

Når vi skal afdække begrebet leg, skelnes der ofte mellem "lærerig leg" og "legende læring".

I den "lærerige leg" er børnenes egen leg central, og det pædagogiske personale indgår i samspil med børnene og afstemmer sig i en vekselvirkning imellem forskellige positioneringer. Det pædagogiske personale styrker herigennem den uformelle læring i legen, og børnene oplever at lege for legens skyld. Børnene afprøver nye idéer, anvender genstande i nye sammenhænge, som udvikler fantasi, kreativitet og innovation. Børnene opbygger og afprøver også relationer.

I den "legende læring" er vi som pædagogisk personale i den instruerende position som styrende og rammesættende for legen. Vi sætter lege i gang med et bestemt formål, der sigter efter, at børnene tilegner sig nye færdigheder eller får styrket udvalgte kompetencer. I den "legende læring" bevæger vi os over i læringsrummet for voksenstyret aktivitet eller rutine.

Legen kan ud fra den ovenstående forståelse foregå i alle 3 læringsrum, men herunder beskriver vi legen som den "lærerige leg" og dermed den leg, som foregår i læringsrummet børnekulturen.

Positioneringer i den leg

Legekompetencer er ikke medfødte, de skal opøves igennem tid/rum/ og hjælp/understøtning.

Når børn leger, ser vi det som interaktioner mellem barn/barn og barn/voksen. Det kræver, at det pædagogiske personale sætter sig intentionelt ind i legen ved at være:

- Bagved – Observerende position. Holde sig tilbage.
- Ved siden af – Understøttende position. Være parat til at hjælpe/understøtte.
- Foran – Deltagende position. Træde ind i legen afstemt i forhold til, hvad børnene har brug for.

Adgangsstrategier i leg

Fordi legen er så essentiel, er børn meget optaget af, hvordan og om de kan komme ind i legen. Her er det pædagogiske personales viden om forskellige adgangsstrategier vigtig, så de kan understøtte børnenes deltagelsesmuligheder i legen.

- Direkte verbal strategi – "Må jeg være med?" (kan give negative deltagelsesmuligheder).
- Direkte verbal strategi + observation – "Må jeg være faren?" (kan give bedre deltagelsesmuligheder ved at tilbyde en rolle eller funktion i legen).

- Indirekte verbal strategi – "Og så sagde vi, at jeg lavede en is til jer" (kan give barnet gode deltagelsesmuligheder, fordi den bygger på en observation af legen, hvor barnet handler sig kreativt, opfindsomt og humoristisk ind i legen, samt udfylder en funktion).

I alle 3 adgangsstrategier kan det pædagogiske personale understøtte og vise vejen ind i legen ved at benytte de forskellige adgangsstrategier. Det pædagogiske personale skal kunne aflæse og afstemme deres adfærd i forhold til en igangværende leg, og dermed - via deres rolle - øge alle børns deltagelsesmuligheder.

Understøttelse af legen

At skabe forskellige lege- og læringsmiljøer som giver muligheder for børnenes forskellige former for leg (fysiske rammer, genstande, indretning, afskærmning, institutionskulturen mm.)

At stimulere og give plads til børnenes spontane ytringer og meningsdannelser ("Se, vente og følge")

At facilitere legen ved at inspirere (variation, intervention og forebygge/håndtere konflikter)

At have en legende attitude og tilgang til legen (humor og kreativitet)

Forskellige former for leg

Det pædagogiske personale skal have kendskab til forskellige former for leg i de forskellige udviklingstrin. På den måde skal de konstruere et socialt og dynamisk legemiljø, der skaber deltagelsesmuligheder for børnene i overensstemmelse med deres nærmeste udviklingszone. Dermed får legen positive lærings- og udviklingsfremmende muligheder.

Børn i udsatte positioner

Børn i udsatte positioner kan mangle evne til at observere/aflæse/afstemme sig i forhold til igangværende leg. F.eks.

- Kan savne inspiration til at kunne lege
- Kan "tromle" andre børn
- Lader sig "overmande" af andre
- Respekterer ikke andre børns legeområder.

For børn i udsatte positioner er det derfor særligt vigtigt, at det pædagogiske personale kan understøtte og skabe deltagelsesmuligheder for det enkelte barn ved at benytte de forskellige positioneringer og adgangsstrategierne.

Det pædagogiske personale skal skabe en balance mellem at stille sig til rådighed og bidrage med passende udfordringer i alle 3 positioneringer. At kunne afstemme sig og understøtte legen er afgørende for at sikre kvaliteten i legen og de positive udviklingsmuligheder legen kan give børnene og sikre, at alle får deltagelsesmulighed i leg.

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

Leg er en vigtig kilde til børns sociale udvikling. Det er her, børn øver sig på sociale kompetencer; dvs. det er her, de lærer at give plads til og lytte til hinanden, forhandler hvor legen skal bære hen m.m. Nogle børn kan være særligt udfordret i at mestre de sociale aspekter i legen. I Gades Gård arbejder vi målrettet med børns sociale færdigheder og på at give børnene gode strategier til at deltage i fællesskabet. Vi støtter barnet, hvor det er i sin udvikling, hvad enten det har brug for tæt voksenguidning eller barnet er i stand til at lære andre børn op gennem det, vi på fagsprog kalder mesterlære. Det kan f.eks. være, når en lynlås driller, eller en cykel er kørt fast i mudderet, at barnet spørger en legekammerat om hjælp.

Fortælling: Der er 6 drenge, der spørger den voksne, om de må komme ud og lege på legepladsen. Det må de gerne, og den voksne vælger at gå med. Udenfor finder de hurtigt ud af, hvad de skal lave, og den voksne vælger derfor at observere børnene og lade dem lege. Den voksne lægger mærke til, at 3 børn står og leger ved cyklerne, 2 børn leger over ved teltet og 1 barn "M" leger ved en træstub for sig selv. Den voksne går over til M og spørger hvad han laver, hvortil M svarer:

"Jeg slår i træ med en sten for at finde dyr indeni".

"Er der dyr i træstubben?", spørger den voksne.

"Ja der er dem der", siger M mens han peger på en larve inde i træstubben.

"Må jeg være med", spørger den voksne, hvor M hurtigt svarer ja.

Den voksne sætter sig ned med M og prøver at få larven ud.

Lidt efter er de øvrige børns nysgerrighed vakt, og M fortæller, at han og den voksne finder dyr og peger på larven i træstubben. Børnene spørger den voksne, om de må være med, og de opfordres til at spørge M, der siger ja. Herefter er børnene fælles om at finde larver i træstubben, og den voksne trækker sig igen tilbage i observerende position.

Børnene bliver enige om, at de er dyre-findere sammen og vil se, hvor mange forskellige dyr, de kan finde. Mens de hamrer siger et barn:

”Måske vi kan flytte den her store træstub sammen og finde andre dyr under den.”

Først er der 3 børn der prøver at flytte træstubben. De kan lige rokke lidt med den, men den er for tung.

”Kom og hjælp”, råber de og 2 mere kommer over og hjælper med at flytte den. Sammen får de flyttet træstubben og råber til den voksne: ”Yeees, vi gjorde det.”

Den voksne nikker anerkendende og siger de alle er megastærke som Hulk. M råber ”se, se, se” og peger på alle de regnorme, der er under træstubben. Børnene bliver helt vilde af begejstring sammen og begynder at samle alle de dyr, de kan finde og putter dem i en trillebør. Der er regnorme, snegle, larver, biller og en edderkop. Børnene er nu så fordybet i legen, at de ikke har tid til at gå ind og spise.

”Årrrrh altså, det var lige en god leg vi havde sammen” er der et barn der siger.

I fortællingen hører vi, hvordan den voksne bliver opmærksom på, at et barn leger alene. At lege alene er ikke nødvendigvis en udfordring. I fortællingen er der tale om et barn, der er ny på stuen, og den voksne vælger derfor at gå ind i legen og hjælpe barnet med at skabe nye relationer med de andre børn. Ved at den voksne er med i legen, øges værdien i den leg, M er i gang med, og de andre børn bliver hurtigt interesserede i at deltage i at finde dyr. Herved understøtter den voksne en leg og et fællesskab, hvor alle drengene leger sammen. Den voksne er skiftevis observerende, deltagende og ledende for legen. Det vi på fagsprog kalder at gå bagved, ved siden af eller foran. Det er redskab, vi benytter os af, så vi hele tiden støtter børnene i deres aktuelle udvikling.

2.4 Læring

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det både støtter børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring?
- På hvilke måder har vi fokus på læring gennem hele dagen (i både leg, aktiviteter og rutiner)?
- Hvad er vores rolle i forhold til at understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i børneinitierede lege og aktiviteter?
- Hvordan arbejder vi med at følge op på, om vi lykkedes med at tilrettelægge pædagogiske læringsmiljøer ud fra en bred læringsforståelse?

2.5 Børnefællesskaber

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan arbejder vi pædagogisk med at sikre, at alle børn oplever, at de er en del af et børnefællesskab?
- Er der noget, vi kan gøre anderledes for at give nogle børn bedre muligheder for at opbygge gode relationer?
- Hvordan understøtter vi forældrenes rolle i forhold til at bidrage til velfungerende børnefællesskaber i vores dagtilbud?
- I hvilke situationer er det lykkedes os at skabe velfungerende børnefællesskaber, hvor alle børn er med?

Pædagogisk grundlag – Børnefællesskaber

Hvad siger loven på området:

Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioneringer mv. Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.

Hvad gør vi i Kirstinebjerg-distriktet og Fredericia Kommune generelt:

I Kirstinebjerg-distriktet skal alle børn opleve sig som en betydningsfuld del af et børnefællesskab. Børnefællesskaber er en af grundstenene for børnenes trivsel, udvikling, dannelse og læring (Børnesyn og DNA). Det er her, børnene får mulighed for at danne erfaringer med forskellige roller og opgaver, og her er relationer og venskaber afgørende for at styrke deres sociale færdigheder. Vi vil gerne fremme positive erfaringer med at deltage i børnefællesskaber, så børnene får positive forventninger, lyst og mod til at være en del af et fællesskab, også resten af livet.

Det pædagogiske personales rolle er, at

- Understøtte børnenes egne initiativer og invitere børnene til samspil, så alle børn får deltagelsesmuligheder og fællesskabserfaringer.
- Hjælpe og støtte børnene i at mestre balancen mellem at varetage deres egne behov og tage hensyn til andres behov, så de igennem deltagelse i børnefællesskabet udvikler gåpåmod, integritet og mod på sig selv, samt tro/tillid til andre.
- Give plads og værdsætte børns forskellige måder at udtrykke og engagere sig på i fællesskabet.
- Etablere forskellige fællesskaber for børnene, på tværs af køn, nærmeste udviklingszone, alder, kultur mv., så børnene får alsidige erfaringer med fællesskaber.
- Arbejde med børnenes fællesskaber i overgangene, så alle børn fortsat er en del af et fællesskab i mødet med et nyt. Både interne og eksterne overgange.

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

I Gades Gård har vi i foråret en tradition med at afholde en blomsterfest. Det er en formiddag, hvor vi inviterer børnenes bedsteforældre til at besøge Gades Gård og plante en blomst sammen med deres barnebarn. Men i år afholdte vi blomsterfesten med børn og personale, og børnene medbragte en plante, som vi i fællesskab plantede på legepladsen. Et par dage inden, var nogle af børnene med til at male vores plantekasser, og fylde jord i, så de var klar til at plante i. Vi taler med børnene om planterne, planternes udvikling, hvordan vi skal passe på dem, og om hvad vi evt kan høste fra nytteplanterne. I år havde vi agurk, tomat, chili, jordbær, blåbær, krydderurter og forskellige blomster og buske. Hen over foråret og sommeren er det et fælles ansvar at vande alle planterne, og flere af børnene er opmærksomme på om deres egen eller andres plante trænger til vand. Da vandslangen ikke kan nå hele Krystaldens område på legepladsen, vælger vi ofte at fylde en stor murerbalje med vand, og så fylder børnene deres små vandkander derfra. Børnene forhandler lidt om hvem, der skal fylde først, og hvem, der vander hvor. De vander ofte først deres egen plante, men er også opmærksomme på hvis et barn ikke er der, at de så skal hjælpe med at vande deres planter. Et barns plante visnede ret hurtigt, og vi snakkede om, hvad der mon var gået galt. Et barn mente, at det var fordi blomsten savnede sin familie. Men et andet barn var hurtigt til at sige "det gør ikke noget, vi kan bare være sammen om min blomst".

Vi kan se, at børnene har et fællesskab og en ansvarlighed omkring planterne. De var med til at plante deres egen plante og til at beundre de andres. De fleste af børnene forstår og husker, at de skal være med til at passe på hinandens planter og ikke ødelægge eller pille blomsterne af. Og de ved, at vi alle sammen skal være med til at smage, når grønsager og bær er modne. Det giver børnene en fællesskabsfølelse og et fælles ansvar for at planterne overlever.

2.6 Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske praksis, så vi har et stærkt pædagogisk læringsmiljø i både leg, aktiviteter og rutiner?
- Hvilke pædagogiske overvejelser ligger til grund for den måde, vi tilrettelægger vores pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at tilrettelægge vores pædagogiske læringsmiljø på?
- Oplever vi, at vi har brug for mere eller en anden viden og kompetence for at skabe et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø gennem hele dagen?

Pædagogisk grundlag – Pædagogisk læringsmiljø

Hvad siger loven på området:

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Hvad gør vi i Kirstinebjerg-distriktet og Fredericia Kommune generelt:

I Kirstinebjerg-distriktet ser vi definitionen af det pædagogiske læringsmiljø som den samlede pædagogiske praksis, som hele dagen udgør rammen om børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Både i forhold til struktur-, proces-, og indholdselementer.

Strukturelementer – "Rammerne om det, der sker"

- At læringsmiljøet indeholder både de fysiske, psykiske og æstetiske rammer samt det pædagogiske personales kompetencer, gruppestørrelser mv.
- Da institutionerne i Kirstinebjerg har forskellige rammer, skal den enkelte institution forholde sig til organiseringen af læringsmiljøerne.
- At det er vigtigt, at det pædagogiske personale forholder sig til, hvilken børnegruppe de har, og hvad børnene har behov for.
- At vi tænker i både stationære og midlertidige fokuserede miljøer, der tilrettelægges efter børnegruppernes interesser, behov, køn, kompetencer, færdigheder og potentialer.
- At det samtidig er vigtigt, at børnene lærer at indgå i større eller mindre grupper, da børnene her får erfaring i at indgå i samspil med flere børn/færre børn, hvor de kan spejle sig i forskelle og ligheder.

Proceselementer - "Det, der sker"

- Handler om kvaliteten af de relationelle erfaringer, børn gør sig med andre børn og voksne i vores dagtilbud.
- Vi arbejder med mødeøjeblikke som et vigtigt element i læringsmiljøet.

- Vi skal kunne "se, vente og følge" børnene og få dem til at "se, vente og følge" os og de andre børn (voksen/barn - barn/barn).
- Vi skal koble børnene op på hinanden med henblik på børnefællesskaber, arbejde med øjenkontakten, at benævne, justere stemmeleje, kropssprog og mimik.
- I alle relationelle interaktioner arbejder vi med vores positioneringer "bagved, ved siden af og foran".

Indholdselementerne – "Intentionerne med det, der sker"

- Handler om kvaliteten af vores lærings-, udviklings- og pædagogiske mål, samt Fredericia Kommunes Børn og Ungepolitik og strategier fra 0-18 år.
 - Sikre at der er overensstemmelse mellem intentionerne, og det der sker i praksis.
 - Gode pædagogiske læringsmiljøer kan mærkes, når man træder ind i huset. Børns udvikling er afhængig af de muligheder for læring og udvikling, der er tilstede i omgivelserne.
- Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

I Gades Gaard arbejder vi efter principperne "lærerig leg" og "legende læring"

Det pædagogiske læringsmiljø er en ramme, som er defineret af en fast struktur med ro og forudsigelighed, den æstetiske udformning af miljøet, samt fleksible fællesskaber, som er under konstant udvikling for at følge børnenes spor; for at give plads til fantasi og kreativitet.

Sprog og dialog er vigtige redskaber i relationen både mellem barn/voksen men også barn/barn. De voksne forholder sig nysgerrigt til børnenes initiativer i fællesskabet. De sætter ord på børnenes handlinger og gætter og spørger ind til børnenes intentioner. De guider også børnene til at gøre det samme i deres fællesskaber både direkte og som gode rollemodeller.

Hammer og søm-projekt:

Over flere måneder var hammer og søm et tema i udeværkstedet.

Det startede som en voksenstyret aktivitet, hvor den voksne gik forrest og viste børnene nye færdigheder forbundet med at slå søm i, trække de bøjede søm ud igen, forskel mellem søm og skruer, fastgøre brættet til bordet osv.

De voksne introducerede også ståltråd og perler til at sætte mellem sømmene og forskellige materialer som mælkelåg og mindre træstykker til at hamre fast.

Herefter begyndte børnene i små grupper, både om formiddagen, i middagsstunden og om eftermiddagen, at efterspørge hammer og søm aktiviteten, og de eksperimenterede med at finde andre materialer på legepladsen, som kunne sømme fast, og de udviklede systemer til at hjælpe hinanden uden at hamre på fingrene og med understøtning fra personalet til at skiftes og vente på tur. Der var snakke mellem børn og voksne

- om, hvad der var svært eller let at hamre igennem og hypoteser og hvorfor.
- hvorfor man blev træt i armen, når man ikke rigtig kunne nå
- og hvad, der var flot eller ikke flot, og om det behøvede at være flot, det man lavede, når man hamrede.

Børnene her har dannet et fællesskab om at eksperimentere med materialerne i udeværkstedet. De har samtaler om, hvor og hvordan hullerne skal laves, og har skabt deres eget lille fællesskab, hvor de hjælper hinanden, deles om tingene og hver især kommer med deres input til aktiviteten.

Piratskibet:

Nogle voksne byggede et piratskib af paller og brædder efter børnene i lang tid havde leget skib/sørøvere på en selvlavet træstamme/klatretræ, som ikke var forsvarligt.

Skibet udviklede sig over flere dage og fik både mast og et rigtigt sørøverflag. De voksne fortalte spændende sørøverhistorier om oplevelser på farefulde sejlads. De voksne faciliterede legen, og brugte en del vejledt deltagelse i starten.

Det blev hurtigt et meget brugt legeområde, hvor især sociale roller, fantasi og også kropslig læring var i spil. Piratskibet kunne rumme alt fra krigs- og fangelege til rollelege og børnenes egen udvikling af det æstetiske børnemiljø ("skal vi ikke gøre det pænt på skibet")

Rammen "Piratskibet" gør, at der er plads til børnenes lege ideer hver for sig, og at drenge kan forlade legen og være væk et stykke tid. Pigerne forstår drengenes budskab om at finde pinde, så de ikke afskriver drengene i legen, da de ikke lige kommer tilbage med det samme. Pigerne og drengene lege to forskellige lege, men har stadig et fællesskab og en forståelse om at deres legeområde er piratskibet.

Struktur, forudsigelighed og fordybelse:

Vi arbejder i Gades Gård med at tilbyde et miljø, som har en hverdagsrytme med genkendelighed, rutiner og forudsigelig for at skabe tryghed og ro til læring og trivsel for børnene. Vi har blandt personalet arbejdet med at skabe rum i rummene, skabe synlighed for vores hensigter med de fysiske rammer og tydeligt positionere os fysisk, så børnene får den guidning og opbakning, de har brug for i deres leg, aktiviteter og rutiner.

Området ligger i et hjørne, hvor det ikke er andre legeområder eller legesager helt tæt på. Her er der god plads til, at en voksen kan sidde med en lille gruppe børn og fordybe sig i bøger, fungere som lade-station for børn som er følelsesmæssigt ude af balance og har brug for omsorg og kropskontakt, eller bare tage en lille hyggestund sammen i et roligt og æstetisk indbydende miljø.

Kurvene med legetøj har fået tydelige skilte med både billede og skrift, så det er let for børnene at identificere, hvad der "bor" i kurvene.

Dette letter hverdagsrutinen "oprydning", da det er nemmere at overskue, hvordan man lægger alting rigtigt på plads, og de store børn guider de små i at bruge de rigtige kurve til legetøjet. Det er så også lettere for børnene at finde det legetøj igen, som de skal bruge til deres leg.

En aktivitetstavle indeholder billeder af alle børn og voksne på stuen, samt ikonbilleder som repræsenterer en aktivitet eller et sted. Tavlen er delt op, så den tydeliggør, hvordan børn og voksne er organiseret i de forskellige aktivitetsmoduler i løbet af dagen, nemlig: formiddag, samling og eftermiddag. Øverst på tavlen er et hus-ikon, som viser de børn, som er hjemme og derfor ikke er i børnehaven.

Tavlen bliver lavet hver dag ved frugt mellem kl. 8.30 og 9 og igen kl. 14 for resten af eftermiddagen.

Tavlen giver børnene overskuelighed og forudsigelighed over, hvilke voksne og børn de er sammen med i løbet af dagen, og denne forudsigelighed giver tryghed.

På tavlen er formiddagen delt op i tre små læringsfællesskaber. Hvert fællesskab viser, hvilke børn som er sammen, og hvilke voksne som er tilknyttet, og også hvilken fysisk ramme det foregår i. Hvad der skal foregå konkret i de små læringsfællesskaber er ikke tydeligt gjort på tavlen, og de giver de voksne en frihed til at improvisere og følge børnenes spor og gå bagved børnene og understøtte deres leg, frem for at have tydeliggjort en specifik leg eller aktivitet på tavlen.

Temaet for de voksnes lege- og aktivitetsplanlægning følger en månedsplan, som er lavet ud fra vores årshjul, men den fremgår ikke på tavlen, da denne månedsplan kun er til voksenbrug.

2.7 Samarbejde med forældre om børns læring

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske praksis, så vi har et stærkt pædagogisk læringsmiljø i både leg, aktiviteter og rutiner?
- Hvordan oplever vi samarbejdet med forældrene i forhold til at rådgive og vejlede dem om deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvordan arbejder vi med at møde forældrene forskelligt og tilpasse samarbejdet ud fra deres behov?
- Hvad ved vi om, hvordan forældrene oplever vores samarbejde, rådgivning og vejledning?

Pædagogisk grundlag –

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvad siger loven på området:

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældre om børns læring.

Hvad gør vi i Kirstinebjerg-distriktet og Fredericia Kommune generelt:

I Fredericia Kommune har vi følgende 5 principper for forældresamarbejde:

- Forældresamarbejdet er et fælles ansvar.
- Forældrene og de ansatte samarbejder om at fremme barnets/den unges udvikling, trivsel og læring.
- Kommunikation og dens mange former er let tilgængelig og meningsfuld.
- Forældre bidrager på forskellig vis, med det de kan.
- Barnets/den unges trivsel og læring vægtes altid højt, og derfor er der gode overgange for børn/unge.

I Kirstinebjerg-distriktet har vi et fælles DNA, hvori vi har læring som en af de 4 DNA-fokusområder.

Læring er central i forståelsen af børns udvikling og trivsel. Et godt samarbejde mellem dagtilbud og hjemmet øger både det pædagogiske personales og forældrenes indsigt i barnets liv. Dette er med til at skærpe opmærksomheden omkring barnets perspektiver og muligheder. Denne fælles indsigt bidrager til at skabe trivsel, udvikling, læring og dannelse for det enkelte barn.

Det er derfor vigtigt, at vi i Kirstinebjerg har fokus på følgende:

- At opbygge en tillidsfuld relation til familien, der bygger på nysgerrighed.
- At møde forældrene som en ressource i deres barns udvikling og trivsel.
- At se hjemmet som det mest centrale for barnets trivsel, udvikling og læring.
- At danne et gensidigt, ligeværdigt og respektfuldt arbejdsfællesskab, der skaber de bedste mulige betingelser for et konstruktivt samarbejde.

Det gode forældresamarbejde kendetegnes ved

I Kirstinebjerg arbejder vi med de pædagogiske læreplaner. Vi har fokus på, hvordan samarbejdet mellem dagtilbuddet og forældrene bidrager til barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af institution og hjem.

Samarbejdet omkring barnets læring skal ske i det allerede eksisterende forældresamarbejde via forskellige fora, hvor forældrene kommer i dagtilbuddet, med henblik på at sætte trivsel og læring på dagsordenen.

Da børns læring styrkes igennem det forpligtende og ligeværdige samarbejde, er følgende væsentligt:

- Udveksling af viden og informationer, enten ved aflevering/afhentning eller digitalt via Aula.
- Individuelle samtaler
- Fælles arrangementer
- Digital kommunikation - Tabulex/Aula/Facebook/tekst/billeder/video
- Sammenhænge ved interne og eksterne overgange
- Tværfagligt samarbejde
- Bestyrelsesmøder

- Forældrerådsmøder

Det pædagogiske personales rolle er

- At få afstemt forventningerne til samarbejdet med forældrene.
- Få indsigt i, hvilke ressourcer der er i den enkelte familie.
- Være nysgerrige på familien og barnet og bygge bro.
- At der formuleres klare rammer og aftaler med forældresamarbejdet omkring det enkelte barn.
- At der følges op og løbende justeres på forældresamarbejdet, så der tages højde for de enkelte familiers hverdagsliv, familieformer, sociale og kulturelle baggrunde.

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

Det første møde med forældrene

- I Gades Gård lægger vi vægt på, at det første møde med forældrene bliver en god oplevelse. Vi tilbyder en rundvisning i vores skønne kultur-kreative børnehave, så vores kommende forældre kan mærke den positive stemning der i huset.
- Som forældre får man udleveret en velkomstfolder, som vi råder jer til at læse i rolige omgivelser derhjemme.
- Vi prioriterer, at vi inden jeres barn starter hos os afholder et opstartsmøde, hvor vi hører om jeres barn, samt hvilke behov lige præcis jeres barn har, da både individet og fællesskabet er i fokus hos os. Til mødet vil der altid være en pædagog tilstede fra den stue, hvor jeres barn skal gå. Det er på dette møde, at der formuleres klare rammer for samarbejdet, og de gensidige forventninger afstemmes. Derefter afholder vi samtaler efter behov.
- Den daglige dialog om barnets trivsel og udvikling er altafgørende for os.
- Ønsker du som forældre et større indblik i dit barns hverdag, og ønsker du mere medindflydelse, opfordrer vi dig til, at du melder dig ind i forældrerådet. Vi vælger nye repræsentanter hvert forår til sommerfesten.

Analyse:

Det første møde med nye forældre i Gades Gård ser vi som et vigtigt møde i forhold til det fremtidige forældresamarbejde. Gennem vores nysgerrighed, opbygger vi tillid og respekt for de enkelte familier. Gennem nysgerrighed og tæt samarbejde bliver vi bedre til at nuancere mellem de forskellige og unikke baggrunde, som alle forældre kommer med. Vi er som personale meget opmærksomme på, at vores forældre er forskellige og dermed også har både individuelle og varierende behov for sparring. Vores forældre ser vi som vores vigtigste samarbejds- og sparringspartnere. Det er vigtigt, at vi i fællesskab er nysgerrige på jeres barns trivsel og udvikling. En nysgerrighed omkring, hvordan vi sammen kan understøtte jer og jeres barn. Vi bestræber os på at anerkende forældrene, når noget lykkes, og samtidig arbejder vi målrettet med de udfordringer, der opleves i henholdsvis hjemmet og institutionen. Gennem dette er vi sammen med til at skabe en mere sammenhængende hverdag for barnet.

I forældrerådet og bestyrelsesarbejdet har man indflydelse på, hvordan hverdagen ser ud for børnene i Gades Gård. Forældrene bliver inddraget i institutionens dagligdag og kommer til at deltage i drøftelser om udvikling og tiltag i institutionen.

2.8 Børn i udsatte positioner

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljøer, så de understøtter læring, trivsel, udvikling og dannelse hos børn i udsatte positioner?
- Har vi i tilstrækkeligt omfang faglige dialoger om, hvordan vi kan understøtte, at børn i udsatte positioner trives og ses i vores pædagogiske læringsmiljø?
- Hvordan sikrer vi, at vi har blik for alle de børn, der er i periferien af børnefællesskabet - og dem, hvis udsathed er mindre synlig?

- Hvordan fungerer vores eventuelle samarbejde med andre instanser som PPR, sundhedspleje, talehørepædagog mv.?

Pædagogisk grundlag – Børn i udsatte positioner

Hvad siger loven på området:

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Hvad gør vi i Kirstinebjerg-distriktet og Fredericia Kommune generelt:

I Kirstinebjerg-distriktet ser vi børn i udsatte positioner i forhold til en række tegn. Der findes ingen fælles fyldestgørende definition på, hvad et barn i en udsat position er. Derfor er det afgørende for os, at vi i den tidlige opsporing er opmærksomme på de tegn, som barnet udviser. Udvikler barnet sig f.eks. ikke alderssvarende og/eller af en eller anden grund udviser mistrivsel, tager vi hånd om barnet ud fra dets behov.

Tegn på mistrivsel

kan bl.a. være:

- Indadvendthed
- Tristhed
- Mobning
- Udadreagerende adfærd
- Koncentrationsbesvær
- Uro og rastløshed
- Grænseoverskridende adfærd over for andre børn/voksne
- Groft sprog
- m.m.

Identificering og registrering af tegn

- Hvor ofte, hvor længe og hvornår viser barnet tegnet? Hyppighed og karakter registreres og er medbestemmende for graden af bekymring. Vi arbejder med forebyggende og tidlig indsats.
- Er der samspil med andre tegn? Det er mere bekymrende, hvis barnet udviser flere tegn på at være i en udsat position.

Det pædagogiske personales rolle er at

- Lave en målrettet indsats med tiltag på et tidligt tidspunkt, der kan understøtte en positiv udvikling for barnet og dets familie, altid i tæt samarbejde med forældrene.
- Give barnet, der befinder sig i en udsat position, plads og rum til at være i mindre fællesskaber. På den måde kan det pædagogiske personale i højere grad arbejde målrettet med barnets særlige udfordringer; eksempelvis sociale, emotionelle, motoriske, sproglige osv.
- Inddrage relevante fagprofessionelle i arbejdet med at sikre barnets deltagelsesmuligheder i fællesskaber.
- Vi skal være særligt opmærksomme på at justere vores læringsmiljøer og forholdemåder, så vi sikrer kvaliteten af pædagogiske praksis, ud fra det enkelte barns behov.

Metoder vi bruger

- Individuel handleplan (IPH - herunder bl.a. observationer/praksisfortællinger/videoer/interview)
- Sprogvurderinger samt sprograppe
- Dansk pædagogisk udviklingsbeskrivelse (DPU)
- Det tværfaglige samarbejde med bl.a.
- AKT pædagog (adfærd, kontakt og trivsels- pædagog)
- F & B (familie- og børnesundhedsteam)
- Ergo -og Fysioterapeut (Stendalen 0-4 år) (PPR fra 5 år)
- CPU (center for pædagogisk viden og udvikling)

- PPR (pædagogisk, psykologisk rådgivning (talepædagog, fysioterapeut fra 5 år, psykolog))
- Familieafdelingen (familierådgiver, familiekonsulent)
- Familiecenter (pædagogiske konsulenter + diverse FAKOMM projekter)
- Tryghedscirklen (pilotprojektcoachingsprogram for forældre)
- Projekt styrkede overgange
- FAKOMM Beredskabsplan: vejledning til forebyggelse, opsporing og håndtering af sager med vold og seksuelle overgreb for børn og unge.
- KRAP (kognitiv, ressourcefokuseret og anerkendende pædagogik)
- Link til Kirstinebjerg-folder "Et fælles ansvar":

<https://www.fredericia.dk/system/files/cp-documents/44cd8646-35c9-e711-80d5-005056b95f67.pdf>

Ovenstående kan evt. munde ud i støtteansøgning, tilrettelæggelse af en pædagogisk praksis og/eller en underretning.

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

I Gades Gård møder vi – som i andre institutioner - børn, der befinder sig i det, man betegner som udsatte positioner. Det er børn, der kan risikere at komme til at mangle færdigheder, der er nødvendige videre i livet. Udsatte positioner er ikke statiske, og derfor arbejder vi hele tiden med at målrette indsatsen med udgangspunkt i barnets nuværende udfordringer, så barnet oplever mestring.

Fortælling: Lotte er fem år og skal starte i skole til næste år. Lotte går på Krystalden, der er for de ældste børn i Gades Gård. Lotte er en pige med krudt i numsen – der er altid fart over feltet, og hun kan have svært ved at vente på tur. Hvis hun skal vente, bliver hun utålmodig, og hun reagerer ved at skubbe til andre børn i et forsøg på at komme først. Somme tider bliver hun også så vred, at hun råber og græder.

Hver middag laves samling med Krystaldens børn, hvor der laves forskellige pædagogiske aktiviteter. En af dagene er det Kims-leg, der er en huskeleg. Lotte kan næsten ikke vente med at fortælle, hvilken genstand der mangler. De andre børn sidder med hånden oppe, men Lotte siger det i stedet højt hver gang. "Lotte altså," siger en af de andre børn og kigger vredt på hende. Lotte reagerer ved at sparke til genstandene og råbe. Så kravler hun bagest i lokalet og sætter sig med ryggen til. Her finder hun en lille legetøjshest, der er glemt bag puderne. Den voksne vender sig mod Lotte og siger "sikke en fin legetøjshest, den vil være rigtig god at gemme under tæppet." Så siger den voksne til de andre børn: "Prøv lige at se, hvad Lotte fandt." Lotte smiler og løber hen til den voksne. De andre børn kigger på legetøjet og siger "nårh, hvor er den bare sød." Så siger den voksne: "Lotte, der er lige plads til, at du kan sidde her ved siden af mig." Der sætter Lotte sig.

De næste gange børnene skal lege Kims-leg, sidder Lotte ved siden af den voksne. Den voksne beder alle børnene om visuelt at "lyne munden." Det synes Lotte er sjovt, og når børnene skal række hånden op, viser Lotte, at hendes mund er lukket.

I Gades Gård er vi opmærksomme på at møde alle børn med positive forventninger, også i situationer vi ved, kan være udfordrende for enkelte børn. For mange børn er det svært at vente på tur, men det i sig selv er ikke et tegn på, at barnet er i en udsat position. Hvornår man betragter et barn som værende udsat, er der ikke nogen entydig forklaring på. Vi går altid i dialog med hinanden, Jer eller eksterne samarbejdspartnere, hvis vi oplever en bekymring eller udfordring.

Lotte har svært ved at sidde stille og vil bare gerne lege. Hun kan ikke altid koncentrere sig om at høre beskeder. Derfor er den voksne opmærksom på at koble ord sammen med en handling, så Lotte husker, hvad hun skal. Derudover får Lotte en plads ved siden af den voksne, så hun kan guides tæt. I Gades Gård arbejder vi med inkluderende fællesskaber med afsæt i hvert enkelt barns ressourcer. I de tilfælde hvor det bliver for svært for børn som Lotte at deltage, er den voksne opmærksom på at få hende tilbage ind i legen og børnefællesskabet så snart det er muligt. Det gør vi ved at holde øje med det, vi med fagsprog kalder "åbne vinduer", som er præcis de momenter, hvor Lotte kan acceptere og er parat til at komme tilbage i legen. Samtidig værner vi om legen, så Lotte ikke bryder den gennem sit fravær eller tildeles en uheldig rolle som en, der ødelægger legen. I stedet er vi opmærksomme på, hvad Lotte kan tilføre legen, som i eksemplet hvor den voksne skaber fokus på, at Lotte har fundet en legetøjshest. Vi bruger ligeledes "den pædagogiske bagdør", så barnet har mulighed for at trække sig tilbage for en stund, og gennem fokus på det "åbne vindue" arbejder vi målrettet med at få barnet tilbage til fællesskabet.

2.9 Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvilke gode eller dårlige erfaringer har vi med pædagogiske tiltag og initiativer rettet mod kommende skolebørn?
- Hvad mener vi, er de vigtigste faktorer for, at børn oplever tryghed og sammenhæng i overgange?
- Hvordan oplever vi samarbejdet med skole, fritidshjem/SFO eller andre dagtilbud i forbindelse med overgange?
- Hvordan kan vi følge op på, hvordan børnene har oplevet overgangen fra dagtilbud til skole eller SFO/fritidshjem?

Pædagogisk grundlag –

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvad siger loven på området:

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Hvad gør vi i Kirstinebjerg-distriktet og Fredericia Kommune generelt:

I Kirstinebjerg-distriktet arbejder alle på at skabe et pædagogisk læringsmiljø, der danner sammenhæng mellem dagtilbud og skole.

Overgangen fra børnehave til skole er en af de livsovergange, der er i børns tilværelse.

En livsovergang er kendetegnet ved, at den indebærer væsentlige forandringer i barnets liv, fordi barnets identitet, relationer og roller ændres. En god livsovergang er kendetegnet ved, at der er fokus på barnets kompetencer, fællesskaber og nærmeste udviklingszone.

Ud fra børnesammensætningen skaber vi i samarbejde med skolen et læringsmiljø, der understøtter, at børnene tør møde nye udfordringer, øver sig i at fordybe sig og være vedholdende, deltager i demokratiske børnefællesskaber og får mulighed for at indgå i ligeværdige relationer.

På den måde understøtter vi det konkrete arbejde i overgangen til skolen.

Se vores overgangsbeskrivelse her:

Måned

Aktivitet

August

Informationsbrev

Der udsendes brev til forældre til de kommende skolebørn. Her orienteres om vores samarbejde mellem institution og skole.

September

Forældremøde

Forældrene til de kommende skolebørn inviteres til et fælles møde med skoleleder af Kirstinebjergskolen og leder af SFO'en i Kirstinebjerg.

På mødet fortælles der om Kirstinebjergskolen og dens forskellige afdelinger.

På samme aften holder den enkelte institution et særskilt møde, hvor afdelingen fortæller om, hvad de arbejder med i eget hus, i forhold til at gøre børnene skoleparate.

September-november

Indskrivning til skole

Forældrene modtager i e-boks indmeldelsespapirer til Kirstinebjergskolen. Forældrene kan indmelde barnet på en af de 3 afdelinger på Kirstinebjergskolen.

Fra uge 43 til og med uge 13 det kommende år

Besøg på Kirstinebjergskolen

Storegruppen fra den enkelte institution kommer på besøg på sin afdeling af Kirstinebjergskolen.

Det er uformelle besøg, hvor børnene oplever skolen, med alle de nye rammer en skole har.

Medio januar

Netværksmøde

På den enkelte afdeling mødes det pædagogiske personale fra institutionen og fra skolen for at planlægge et fælles forløb.

I dette samarbejdet vægtes:

- Samarbejde om en fælles pædagogisk praksis og udarbejdelse af fælles mål
- Skabe fælles sprog og metoder med skolen (KRAP/overgangsdokument)
- Udvikle børnenes sociale kompetencer (samarbejde, turtagning)
- Understøtte børnene i deres alsidige udvikling (kende sig selv)
- Skabe meningsfulde relationer til børn på vej i skole

Januar - Marts

Besøg af Børnehaveklasseledere i daginstitutionerne

De enkelte børnehaveklasseledere besøger institutionerne for at få et indblik i de kommende børns hverdag.

Marts / April

Glidende overgang

Maj

Netværksmøde

Det fælles skole/institution-forløb evalueres. Denne evaluering danner grundlag for justeringer for det kommende år.

Det er vigtigt, at det pædagogiske personale fra institution og skole hele tiden udvikler fælles strategier og kendskab til hinandens praksis i forhold til vores DNA.

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

I Gades Gård arbejder vi med at optimere samarbejdet omkring overgange i barnets liv.

Vi arbejder tæt sammen i huset, for at barnet mærker en sammenhæng mellem Kravlegården, Farveladen og Krystalden.

På samme måde arbejder vi med andre overgange i barnets liv, herunder overgangen mellem dagtilbud og skole.

Ud over de formelle og konkrete tiltag, der er beskrevet i overgangsbeskrivelsen fra Kirstinebjerg distriktet, arbejder vi med flere tiltag og emner i børnenes sidste år i Gades Gård.

Store-gruppen:

Afhængig af årgangens størrelse arbejder vi med enten hele stuen eller med en mindre gruppe. Hvis årgangen er meget stor, kan vi ikke segregere den fra Krystalden, og vil derfor integrere det på hele stuen.

Hvis gruppen er mindre, vil vi arbejde med den særskilt. I nogle særlige aktiviteter som fonologisk opmærksomhed, særlige ture for de ældste og jule-skuespillet er det kun de ældste børn, der deltager. I arbejdet med de ældste børn, har vi særligt fokus på at styrke barnets sociale og følelsesmæssige kompetencer, vi styrker venskaber og vi planter kimen til interessen for bogstaver og tal – de før-skriftlige færdigheder.

Vi arbejder med at styrke barnets selvværd og selvstændighed, og vi guider dem i at være selvhjulpne. For at lykkes inddrages forældrene i nogle håndgribelige mål og opfordres til at samarbejde om at nå disse. Vi tror på, at en fælles indsats vil skabe det bedste fundament for trivsel og udvikling.

3 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019 - FOKUSOMRÅDER

3.1 Samspil og relationer

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvad kendetegner de situationer, hvor vi oplever nærvær mellem os og børnene, og vi er fordybede sammen?
- Hvornår oplever vi, at vi ikke er tilgængelige for børnene og ikke har mulighed for at reagere på deres behov?
- Hvordan kommunikerer vi med børnene, både kropsligt og sprogligt, i forskellige situationer i løbet af dagen?
- Hvordan kan vi understøtte det enkelte barns trygge tilknytning gennem det pædagogiske arbejde med hele børnegruppen?

3.2 Evaluerende pædagogisk praksis

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan evaluerer vi det pædagogiske læringsmiljø i sammenhæng med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvad gør vi for at sikre, at vores løbende evaluering er systematisk?
- Hvordan sikrer vi, at vores evalueringer har fokus på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse frem for på aktiviteterne eller på børnenes læring?
- Hvordan sikrer vi, at vi anvender den viden, vi får fra vores evaluering til at justere vores pædagogiske læringsmiljø?

Evalueringskultur

Hvad siger loven på området:

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Evalueringen skal offentliggøres.

Hvad gør vi i Kirstinebjerg distriktet og Fredericia Kommune generelt:

I Kirstinebjerg distriktet er det den pædagogiske leders ansvar, i samarbejde med det pædagogiske personale, at skabe et professionelt læringsfællesskab med en stærk evalueringskultur.

I vores afdelinger vægter vi både den kortsigtede løbende evaluering og den langsigtede systematiske evaluering, for at sikre kvalitative vedvarende forandringer i den pædagogiske praksis. Vi har mod til at evaluere på vores handlinger og de resultater, og effekter de har i vores pædagogiske praksis. Evalueringskulturen skal sikre alle børn optimale muligheder for trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Kortsigtet evalueringskultur - Her arbejder vi på den daglige, til tider hurtige, evaluering og justering af det pædagogiske læringsmiljø/forholdemåder, som vi løbende har i vores pædagogiske hverdagspraksis. Den pædagogiske leder skal skabe en institutionskultur, hvor vi tør kigge på egen og kollegaernes rolle i mødeøjeblikket med alle børn. F.eks. i form af evaluering og justering af vores positioneringer i leg, aktiviteter, rutiner, overgange og i børnekulturen.

Langsigtet evalueringskultur - Her arbejder vi databaseret på baggrund af viden fra diverse værktøjer (se nedenfor). Data viser os, hvilke områder vi særligt bør dykke ned i. Vi arbejder med NSLP, børnesyn og DNA igennem forskellige hverdagslivstemaer (SMOTTER), hvor flere forskellige læreplanstemaer og de pædagogiske grundlag krydser hinanden. Det gør vi for at sikre/opnå den højeste kvalitet i alle afdelinger af Kirstinebjerg distriktet, både for børn, personale og forældre.

Værktøjer vi bruger i vores evalueringsarbejde

- Rambøll Hjernen & Hjertet, sprogtrappen og sprog screening
- Fokuspunkter + læreplaner
- MTU, APV og PLV
- KRAP skemaer
- Aktionslæringsforløb
- Marte Meo, DPU og minipas
- AKT forløb + sparring og supervision
- MUS, TUS, LUS, pædagogiske opfølgningssamtaler, dage og møder
- Billede, video, praksisfortællinger og børneinterview som dokumentation
- Familie og børnesundhedsteam møder
- Tværligt samarbejde med Familie- og Børnesundhed: PPR, KKP, Fys/Ergo, Tale/hørekonsulenter
- KKC i lederteamet
- Buddy ordning i såvel ledergruppen som i personalegruppen

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

Vi bruger Thomas Riisom (2006) definition på evaluering. "Det betyder at fastsætte værdien af noget. "

I Gades Gård er det lederens ansvar at sikre der er tid og rammer til evaluering. Der skal være en kultur, hvor man løbende bliver klogere på, hvordan sammenhængen er mellem læringsmiljøet og børnenes liv.

Den kortsigtede evaluering

- Bruges ofte, hvis vi har i gang sat en metode, hvor vi hurtigt ser, det ikke har den ønskede effekt eller at barnet/gruppen udfordres for meget. Her går vi hurtigt i dialog med de involverede. Vi er undersøgende, nysgerrige og reflekterende på hinandens praksis inden der evt. træffes en ny beslutning. Forældrene inddrages hvis det er et enkeltbarns indsats, så de ved vi har lavet om på vores praksis og hvorfor.
- Vi vil et par gange i måneden beskrive vores praksis overfor forældrene, og gøre det tydeligt hvad vi arbejder med i det vi dokumenterer på aula.

- Alle ansatte har en BUDDY som bl.a. bruges til at få sparring/feedback af i hverdagen. Den enkelte personale er selv ansvarlig for at bruge sin Buddy, da der kan være forskellige behov.

Den langsigtede evaluering

- Vi skal være bevidste om, hvad vi vælger til, og dermed også hvad vi vælger fra. Dette aftales i personalegruppen.
- Det man har fokus på, skal give mening for både børn og personale i en lokal kontekst.
- Systematikken og klare mål skal sikre os, at vi får brugbar viden om børnenes trivsel, udvikling og dannelse, og dermed kommer den tid vi bruger på evaluering også børnene til gode.
- Forældrene inddrages i det omfang det handler om deres barn eller indsatsen på stuen.

Vi vælger 4 pædagogiske temaer om året, som vi laver systematisk evaluering på i forløbsbygger i Hjernen og hjertet. Dette gør vi på stuemøderne.

- Inden for temaet tager vi udgangspunkt i noget, som vi undrer os over eller vil forbedre.
- Vi vil overveje inddragelse af børnene og forældrene under hvert tema, og vi vil anvende forskellig dataindsamlingsmetoder (video, lyd optagelser, fortællinger, billeder, interview, spørgeskema, kollega/leder sparring eller iagttagelser).
- Vi vil begrunde, hvorfor vi har valgt som vi gør.

Det pædagogiske personale skal kunne se og vurdere sig selv udefra.

- De skal kunne formulere deres refleksioner og arbejde systematisk med egen praksis. Men først skal de kunne formulere klare og tydelig målbare mål.
- De klare mål skal sikre, at vi udvikler os fagligt. Hvis dette er udfordrende for den enkelte eller gruppen, vil vi inddrage AKT til at understøtte os i udarbejdelsen. I starten sendes disse mål til AKT, som kvalificerer dem.
- Pædagogerne bruger Fokuspunkt i H og H. Hver gruppe beskriver deres konkrete mål, så de specifikt tager udgangspunkt i den børnegruppe man arbejder med.
- Vi skal øve os i, at beskrive det vi ikke lykkedes med, og hvad vi vil gøre i stedet for.

Metoden skal ses som en læringsproces, hvor vi i Gades Gård hele tiden udvikler vores pædagogik i forhold til den børnegruppe vi har. Samtidig vil vi også give sparring og feedback på tværs af grupperne. Dette er lederen ansvarlig for at organisere.

I Hjernen og Hjertet er der Fokuspunkt, som vi anvender til evaluering for det enkelte barn eller en gruppe. Denne udfyldes

- Hvis barnet har en særlig indsats.
- Hvis vi har en hypotese omkring et barns trivsel og udvikling. Herefter afsættes 3 mdr. hvor vi indsamler dokumentation. På baggrund af denne afgøres det om, der skal laves en særlig indsats eller barnet er i trivsel og udvikling.
- Hvis der skal laves en indsats på en enkelt børnegruppe. Her inddrages ofte eksterne samarbejdspartnere til at understøtte os samt vores pædagogik og give sparring. Det kan være AKT, tale/hørekonsulent, psykolog, småbørns konsulent, fysioterapeut osv.

Vores fokus er på udarbejdelse af mål, da det er vigtigt at de er målbare inden for en periode på max 3 mdr. Barnet eller gruppens nærmeste udviklingszone (NUZO) er i centrum.

Det pædagogiske personale deler med hinanden i forhold til hvilke mål de arbejder ud fra. Herved kan der ske større understøtning af det enkelt barn/gruppen.

Evalueringen ser vi endvidere som en måde, at dokumentere det pædagogiske læringsmiljø på, samtidig med vi kan blive klogere på, hvor vi lykkedes, og hvor vi har plads til forbedringer.

Vi vil altid aftale hvordan det formidles til forældrene.

4 ØVRIGE KRAV TIL LÆREPLANEN

4.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

"Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvad siger loven på området:

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Hvad gør vi i Kirstinebjerg-distriktet og Fredericia Kommune generelt:

Med henblik på at styrke dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljø inddrages lokalmiljøet i Kirstinebjerg-distriktet ud fra hvilke tilbud, profiler og geografiske muligheder der er for den enkelte afdeling.

Målet er at fremme børnenes møde med nye mennesker og nye steder, der giver dem værdifulde erfaringer. Samarbejdet er altid med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse for øje.

I Kirstinebjerg samarbejder afdelingerne i perioder med bl.a.

- Demensvenner (samarbejde med plejehjem)
- Den Kreative Skole
- Biblioteket
- Fredericias Museum
- Kirker
- Spontane aktiviteter og tilbud i nærområdet
- Idrætsforeninger
- Spejderne
- Rådhuset
- Sundhedshuset
- Det grønne rum/naturvejledere
- Byhaverne
- Modtagelse af krydstogtskibe
- Skoleområdet (samarbejde med større klasser, læsevenner, fysikeksperimenter, videnskabsfestival, musical m.m.)
- Genbrugspladser (Besøg på genbrugspladser, Skraldiade, affaldsindsamling m.m.)

Det pædagogiske personales rolle er at

- Sørge for at alle børn har et bredt kendskab til lokalområdet, og med fordel inddrager børnene i udvælgelsen af steder.
- Kortlægge hvilke muligheder der er for samarbejde i nærområdet.
- Sætte sig mål for besøget/aktiviteten og forberede børnene på det, der skal ske, og efterfølgende tage en snak om, hvad der er sket.
- Gripe den spontane nysgerrighed hos børnene, følge deres spor- men også forstørre og inspirere til nyt.

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

I Gades Gård lægger vi meget stor vægt på at benytte de helt fantastiske kulturelle muligheder som befinder sig i lokalmiljøet.

Sammen med børnene udforsker vi og går nysgerrigt på opdagelse i alle byens skønne kulturelle muligheder.

I børnehøjde skaber vi sammen magi og værdifulde erfaringer, der kan bruges her og nu, men som også er vigtig dannelse senere hen i livet.

Vi elsker at følge børnenes spor ved at lade dem udfolde og udforske deres egen vigtige og fantasifulde tanker og ideer.

I Gades Gård skaber vi, lærer vi, og er modige sammen med børnene. Vi er nysgerrige på de skønne, spændende, udfordrende og nogen gange nervepirrende muligheder kulturlivet forærer os, og sammen nyder vi både at forstørre og inspirere til nye opdagelser og erfaringer.

Hos os er det enkelte barns trivsel og udvikling altafgørende, og fordi vores børn er forskellige og de udvikler sig i forskelligt tempo, er det meget vigtigt for os, at følge barnets egne spor og på den måde forme og skabe de bedste og trygge rammer, så alle børn har modet og lysten til at udvikle sig.

Hver uge gør vi os umage med at planlægge ture i børnehøjde, som er med til at give børnene mulighed for at møde både nye inspirerende mennesker og fortryllende steder. Hos Gades Gård slipper vi fantasien løs og ingen tanker eller ideer er for små eller store.

I Gades Gård er vi så heldige at have et samarbejde med den Kreative Skole. Det giver os mulighed for, i mindre grupper at gå på opdagelse i musikkens forskellige toner, bevægelsens frihed gennem dans, teatrets overvældende følelser og kunstværkets eventyrlige farver og former.

Sammen skaber vi en unik og fortryllende oplevelse, som udfordrer mange sanser. Den følsomme høresans, den dejlige og skræmmende følesans, den sarte lugtesans, den svære balancesans, den mærkbare kropssans og den taktfulde rytmesans.

Børnene forstår verden gennem sanserne. Man udvikler sig ved, at sanserne gentagne gange bliver brugt. Derfor er det vigtigt, at vi hele tiden er bevidste om at give børnene mulighed for at øve sig og få de forskellige sanser i spil.

Så vi er meget glade for at kunne dele denne fantastiske mulighed på den Kreative Skole med Gades Gårds dejlige børn

I Gades Gård har vi også fornøjelsen af at have et supergodt samarbejde med de frodige byhaver. I sommerhalvåret har vi meget stor fokus på "fra jord til bord".

Vores helt egne plantekasser bliver smukt dekoreret, og de kommende lækre grøntsagerne bliver nøje udvalgt.

Det er fortryllende og megasejt for børnene at se de frø vokse op, som de selv har sat med omhu, passet og plejet med stor glæde og stolt vandet.

Børnene har selv fået den bløde jord under neglene og måske mærket de våde bukser hvis vandkanden ramte ved siden af, eller set et lille insekt, som kravlede op ad jorden.

Men vigtigst af alt, udstråler børnene selvtillid som en løve, en stolthed som en konge og et selvværd som en sportsmand, når grøntsagerne begynder at spire.

Lykkefølelsen af succes oses ud af børnene, når grøntsagerne endelig kan plukkes og den ultimative smagsoplevelse afrunder hele forløbet. MUMS:)

4.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30)

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø

Hvad siger loven på området:

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Hvad gør vi i Kirstinebjerg-distriktet og Fredericia Kommune generelt:

Et godt børnemiljø handler om det fysiske, psykiske og æstetiske miljø i vores afdelinger. For os er høj kvalitet ikke nødvendigvis forbundet med at have et overdådigt udstyret legemiljø, men vi vil sikre den sociale tryghed og sikkerhed, der giver selvværd og ro til at opdage verden.

Et godt børnemiljø er et miljø, hvor alle børn inddrages i demokratiske processer, der giver dem mulighed for at præge deres egen hverdag.

Følgende understøtter det fysiske børnemiljø

- Støjniveau, lysforhold, hygiejne og indeklima
- Indretning og pladsforhold til både fysisk udfoldelse og til stille aktiviteter
- Garderober og udearealer
- Personaleorganisering
- Regler og rammer

Pædagogens rolle i det fysiske børnemiljø

- At indrette pædagogiske børnemiljøer/rum, inde som ude, hvor det er tydeligt for børnene at afkode, hvordan de navigerer i de enkelte legemiljøer.
- Løbende at evaluere om rummet har andre/flere anvendelsesmuligheder, der er afstemt med hinanden og børnegruppens behov.
- At inddrage børnene i deres oplevelse af rummet, for at give dem mulighed for at ændre indretningen.

Følgende understøtter det psykiske børnemiljø

- Samspil mellem barn-barn og barn-voksen, der er præget af anerkendende og ressourceorienteret tilgang
- Accept og respekt for hinandens forskelligheder
- Tolerance og ingen mobning

Pædagogens rolle i det psykiske børnemiljø

- Skabe positive, anerkendende relationer mellem barn-barn og barn-voksen
- At invitere børn med ind i demokratiske processer og understøtte børnenes egne demokratiske processer
- At være opmærksomme på gruppedynamik og hierarki
- Øve børnene i at kunne sige til og fra og stå ved sig selv

- Skabe konstruktive og vedvarende relationer, så børnene får mulighed for at danne venskaber
- Øve børnene i at acceptere forskellighed
- Benævne og spejle børns følelser, handlinger, intentioner og initiativer
- Følge børnenes spor og omvendt kunne lede, forstørre og inspirere dem i andre sammenhænge.

Både det enkelte barn og i fællesskabet

- At guide børnene i fællesskabet ved at justere på egne positioneringer (foran, ved siden og bagved)

Følgende understøtter det æstetiske børnemiljø

- Rum, der inspirerer til kreativitet og sansning
- Rum, der udfordrer, fremmer og inspirerer lysten til bevægelse
- Rum, der stimulerer til stille lege
- Rum, der stimulerer, inspirerer til og giver mulighed for fordybelse
- Rum, der er velindrettede og udsmykkede

Pædagogens rolle i det æstetiske børnemiljø

- Det er vigtigt at bidrage med mangfoldige udtryksformer og sansende oplevelser
- Det er vigtigt at inddrage børnenes egen produktion som spejling og refleksion, i samspil med de andre børn, men også give dem mulighed for at spejle sig i de voksnes udtryk og kreativitet
- At være gode rollemodeller, der går forrest i forhold til struktur, oprydning og ordenssans

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

I Gades Gård er vi opmærksomme på de rammer og det miljø, som vi stiller til rådighed for børnene. Vi laver tydelige legemiljøer og afgrænser ved at lave rum i rummene for at give mulighed for fordybelse, nærvær og tryghed. Vi evaluerer og afstemmer om rummene passer til det behov som den nuværende børnegruppe har og justerer, hvis vi kan se at behovet har ændret sig.

Der er skabt plads både inde og ude til, at man kan udfolde sig kreativt, undersøgende, sansende, legende, fuld af bevægelse og til at være stille.

Vi laver aktiviteter i små grupper og skaber dermed mulighed for fordybelse og rum for nære relationer både mellem barn – voksen og mellem barn- barn. Her har børnene muligheder for at lære sig selv og de andre børn bedre at kende, og den voksne kan hjælpe, spejle og guide både det enkelte barn og fællesskabet.

Fortælling:

Der er på den ene stue lavet et legemiljø, hvor der står et lille køkken, en kurv med legetøj lavet som mad og service, en lille lædersofa, en lille lænestol, et bord, et større bord med stof over, så der dannes en hule, en dukkeseng, nogle små skamler og en bus med pedaler og rat. Legeområdet er lavet i den ene ende af stuen og er afgrænset ved bagsiden af en stor reol, der står ud i rummet fra væggen, og det lille køkken der står ved enden af reolen og vender ud i rummet. Herved dannes en lille firkant. Der bliver ofte leget far, mor, baby, hund og kat, og der er ca. 5-6 børn med i legen. Da børnenes leg nogle dage ender i løbeleg, får de hjælp af en voksen, der via vejledt deltagelse, viser dem, hvordan man kan lege i dette legeområde. Børnene bliver gode til at lege legen, men de vælger ofte at "flytte" eller "gå på besøg" lige uden for den afgrænsning, der er lavet. Da dette er sket nogle uger, vælger de voksne at udvide området ved at vende køkkenet, så det står langs med reolen og der dermed er åbent for hele den ene ende af stuen. Nu bliver børnene inden for området og leger fordybet og længere tid af gangen.

Små grupper på tur skaber fællesskab og venskaber

Motorisk udfoldelse på legepladsen kan ske på mange måder

Samhørighed og fælles fokus gennem aktivitet med en voksen

Tydelighed i legemiljøet

Sansning, nysgerrighed og kreativitet

Fordybelse og nærvær i et roligt miljø

DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

4.3 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
 - Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.
-

Læreplanstema - Alsidig personlig udvikling

Hvad siger loven:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så

alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

§ 3 i bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer

Hvad gør vi i Kirstinebjerg-distriktet:

Alle børn i Kirstinebjerg har ret til at være en del af et trygt fællesskab og et stimulerende læringsmiljø. Børn skal møde varme, nære voksne, der stimulerer, inspirerer, motiverer og udvider deres egne erfaringer.

Læringsmiljøet skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder, så de derigennem opbygger tillid til egne potentialer. Børn skal støttes i at eksperimentere med og håndtere følelsesudtryk, så det medvirker til at udvikle livsduelighed.

Det pædagogiske personale skal derfor invitere børn til at deltage i sammenhænge, hvor grundlæggende erfaringer med demokrati og dannelse skabes. De skal støtte børnene i at gå på opdagelse i deres eget og andres liv, ligesom de skal understøtte børnene i at være vedholdende og innovative.

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

Det vigtigste fundament for børns alsidige personlige udvikling, er en sund og tryk tilknytningsrelation mellem børn og personale. For at vi kan udvikle en tryk tilknytning til børn i dagtilbud, kræver det nærvær, tid, kontinuitet og samspil af høj kvalitet. Det stiller krav til nærvær, organiseringen af det pædagogiske læringsmiljø og til normering og ressourcer.

Hvis et barn er tryk tilknyttet, er det muligt for barnet at udvikle livsduelighed. Det er et samlet begreb for at trives, begå sig i sociale sammenhænge og blive forberedt til livet. Alt afgørende for dette er, at barnet er omgivet af voksne, der støtter barnet i at regulere og forstå sine følelser og udvikle empati.

I Gades Gård stræber vi efter at være med til at udvikle børnenes livsduelighed. Derved udvikler børnene empati og lærer at begå sig i sociale sammenhænge.

Det er vigtigt for os at møde børnene med anerkendelse og respekt, så de oplever, at de er en del af fællesskabet og værd at bruge tid sammen med. Samtidig er det vigtigt, at vi er med til, at børnene får øje på hinanden og hinandens styrker og ressourcer, så vi "spiller børnene gode".

Vi stiller os til rådighed som voksne, for at vi kan opleve verden sammen gennem imitation, spejling og gentagelser. Vi er den trykke base, som guider børnene i samspillet mellem børnene og det pædagogiske personale. Vi er rollemøller i legen, aktiviteterne og i rutinerne. Gennem samspillet med en accepterende, varm og imødekommende tilknytningsperson dannes et grundlag for en oplevelse af tryk og støtte, der er med til at udvikle barnets positive selvbillede, altså selvværdet. Vores anerkendelse af barnets måde at mestre hverdagslivet på understøtter barnets selvtillid.

Vi har særligt fokus på at skabe den trykke tilknytning til børnene og lægger mange kræfter i det - specielt i opstartsfasen, hvor børnene efterhånden bevæger sig længere væk fra de voksne og vender kortvarigt tilbage for at tjekke op og igen gå ud på opdagelse.

Vi anerkender, at børnene har behov for den tette relation og kan have brug for at tage en pause sammen med en voksen. Dette gør vi ved at sætte ord på disse følelser samt stille os til rådighed som en "lade-station".

Vi har fokus på deltagelse og positionering og ser de voksne som fyrtårne, der skaber rum og rammer for børnenes muligheder for at vælge til og fra. Vi lægger vægt på at skabe legemiljøer, der inspirerer børnene til at mærke efter, hvad de har lyst til at lave og med hvem, og hvilken betydning disse valg har for barnet selv og for fællesskabet. Vi hjælper dem med at fastholde deres valg, så de kan fordybe sig og øve sig i at være vedholdende, engagerede og undersøgende.

Vi arbejder med at være i små grupper, der giver plads til fordybelse og udvikling af selvværd og selvtillid.

Kravlegården (0-2 år):

Beskrivelse:

I Kravlegården øver vi os på at spise og drikke selv. Vi stiller os til rådighed som voksne, for at vi kan opleve verden sammen gennem imitation og gentagelser. Vi er den trygge base, som guider børnene i samspillet mellem børnene og det pædagogiske personale. Vi er rollemodeller i legen, aktiviteterne og i rutinerne.

Analyse:

I Kravlegården vægter vi at stille et alsidigt og mangfoldigt læringsmiljø til rådighed for børnene. Det gør vi f.eks. igennem imitation i form af rolleleg eller parallel-leg og forudsigelighed i form af den nærværende og anerkendende voksen. Vi har fokus på at børnene udfolder, udforsker og erfarer sig selv gennem kendte og nye måder. Vi tilrettelægger hverdagen, så børnene får mulighed for selv at spise, benytte sig af bestikket og selv drikke af glas. Vores stue er indrettet, så det skaber de bedste betingelser for at opleve verden kravlende eller siddende og inviterer barnet til at tage de første skridt. Derudover er vigtigt for os at understøtte tilknytningen til det pædagogiske personale samt børnene imellem, for gennem et samspil med en accepterende, varm og imødekommende tilknytningsperson, dannes et grundlag for en oplevelse af tryghed og støtte, der er med til at udvikle barnets positive selvbillede, altså selvværdet. Vores anerkendelse af barnets måde at mestre hverdagslivet på understøtter barnets selvtillid.

Farveladen (2-4 år):

Vi gør os tilgængelige for børnene ved at være i børnehøjde. Vi enten sidder på hug eller helt nede på gulvet hos børnene.

Vi arbejder meget på at skabe den trygge tilknytning til børnene og lægger mange kræfter i det specielt i opstartsfasen, hvor børnene efterhånden bevæger sig længere væk fra de voksne og vender kortvarigt tilbage for at tjekke op og igen gå ud på opdagelse.

Vi anerkender, at børnene har behov for den tætte relation og kan have brug for at tage en pause sammen med en voksen, og dette gør vi ved at sætte ord på disse følelser, samt stille os til rådighed som en "lade-station".

Vi er tæt på børnene og sætter ord på deres handlinger og følelser for at lære dem at udsætte egne behov og få øje på, at andre børn har andre behov. Vi både støtter og guider børnenes forsøg på pro-social-adfærd, og vi anerkender disse initiativer både verbalt og med mimik og kropssprog.

Vores tavle viser vores tydelige rammer, forudsigeligheden og rutinerne. Billeder af at vi er lade-stationer og af de små grupper.

Der er en tavle med billeder af alle børn og voksne på stuen. Der er en opdeling af formiddag og eftermiddag, som giver overblik over, hvor man skal være på disse tidspunkter af dagen. I midten er det tydeliggjort, hvad der skal ske til samlingen midt på dagen. Dette skaber rammerne for, hvordan dagen skal forløbe, og både børn og voksne har et fælles udgangspunkt og et sted, de kan søge hen til for at skabe en fælles forståelse af, hvordan rammerne ser ud. Der er små grupper, som både er på tur og er i institutionen. Dette giver rum for nærvær og tætte relationer både mellem børn og voksne og børnene imellem. Der er børn, der har brug for at sidde ved en voksen og "lade op". Her kan den voksne hjælpe ved at dele nervesystem eller med at sætte ord på det, der sker omkring barnet og den voksne, så barnet får forståelse for, hvad de andre børn er i gang med. Barnet kan derved få mod på igen at gå på opdagelse i børnemiljøet.

Krystalden (4-6 år):

På Krystalden stræber vi efter at være med til at udvikle børnenes livsduelighed. Livsduelighed er et samlet begreb for børnenes muligheder for at trives, regulere sine følelser og forstå egne og andres følelser. Derved udvikler børnene empati og lærer at begå sig i sociale sammenhænge.

Det er vigtigt for os at møde børnene med anerkendelse og respekt, så de oplever, at de er en del af fællesskabet og værd at bruge tid sammen med. Samtidig er det vigtigt, at vi er med til at børnene får øje på hinanden og hinandens styrker og ressourcer, så vi "spiller børnene gode".

Vi skaber en tryk hverdag med genkendelige rutiner og aktiviteter, og vi ansporer børnene til at deltage i hverdagens gøremål og hjælpe hinanden.

En hverdag med tid til fordybelse, leg, læring, nysgerrighed, demokrati og tillid.

Beskrivelse:

E hjælper I. I har kaldt nede fra bunden af skrænten: "Jeg kan bare ikke komme op." E udbryder spontant: "Men jeg kan hjælpe dig." Han løber ned ad bakken, tager hende i hånden og trækker hende hele vejen op.

Analyse:

I denne situation kom E op og blev anerkendt af, at han mestrede at komme op ad en stejl bakke. E bliver gjort opmærksom på hans ressourcer, og at han kan bidrage med noget ind i fællesskabet - i det her tilfælde hjælpe en legekammerat op, hvilket løfter hans selvværd. Samtidig får I en oplevelse af, at gruppen kan udgøre en sikker base, hvor hun kan hente hjælp, når hun har behov for det.

4.4 Social udvikling

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
 - Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.
-

Læreplanstema - Social udvikling

Hvad siger loven:

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social Udvikling skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

§ 5 i bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i de seks læreplanstemaer

Hvad gør vi i Kirstinebjerg-distriktet og Fredericia Kommune generelt:

I Kirstinebjerg skal alle børn opleve at høre til. Stærke relationer skaber stærke mennesker. Ansatte og forældre har et fælles ansvar for udvikling af sociale fællesskaber i dagtilbud og fritid.

Børn skal opleve, at det pædagogiske personale inddrager dem. Deres bidrag er værdifulde både for dem selv og andre i fællesskaber.

Det pædagogiske personale skal sikre børnenes deltagelsesmuligheder i børnefællesskaber, så deres relationer til andre børn og voksne styrkes. Relationer er grundlaget for, at børn udvikler empati.

Læringsmiljøet skal understøtte børnenes sociale udvikling og demokratiske dannelse. Gennem lærerig leg og legende læring lærer børn at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter, så de på sigt kan begå sig som robuste, værdifulde og ligeværdige medborgere.

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

Leg er den vigtigste kilde til social udvikling og stiller store krav til børns sociale færdigheder. At deltage i leg kræver, at børn mestrer den kommunikation og forhandling, der sker. Gennem leg lærer børn at indgå kompromisser, så legen kan holdes kørende. At lege kræver, at barnet hele tiden er i stand til at afstemme sin egen handling i forhold til de øvrige børn og regulere sin egne følelser. At forholde sig til sig selv og andre og sætte sig ind i andres følelser er empati. Empati udvikles ved at børn spejler sig i hinanden og i de voksne.

I Gades Gård vægter vi børnenes sociale udvikling, bl.a. ved at være bevidste om, at vi som voksne er rollemodeller. Vi arbejder på, at alle børn føler sig som en del af fællesskabet.

Vi er opmærksomme på at være til rådighed, så børnene kan spejle sig i os, bruge os som "lade-station", være trygge ved at hente hjælp i konfliktsituationer og guidet til vejledt deltagelse i leg.

Der er jævnlige børn, der kan have svært ved at afstemme i forhold til fællesskabet og afkode en leg. Der er det vigtigt, at vi går ved siden af barnet, og sætter ord på følelser og handlinger. Vi er undersøgende sammen med barnet, på hvad der foregår, hvad går legen ud på, hvilken rolle kan barnet udfylde i legen, og hvad kan barnet komme med som input for at byde sig til i legen.

Vi arbejder med rum i rummene for at afgrænse og rammesætte legen og hermed skabe mulighed for fordybelse. Herved får børnene hjælp til at aflæse og afkode hvilken leg, der foregår og byde ind med deres initiativer og øve adgangs-strategier eller være perifer deltager.

De mindre rum mindsker forstyrrelser og stimuli fra andre på stuen og gør, at børnene bedre kan holde koncentrationen i legen.

De yngste børn er naturligt styret af deres behov, og derfor vægter vi at møde det enkelte barn og opfylde dets grundlæggende behov for kontakt, omsorg, mad, søvn og stimulation bedst muligt. Derigennem bliver barnet gradvist og i begrænset omfang i stand til at udsætte sine egne behov. Det skaber forudsætningen for at vente på tur og tilgodesse andres behov.

Vi støtter børnene i deres følelsesmæssige udvikling ved at stille rolige voksne til rådighed, som kan håndtere barnets følelser, trøste og guide, så barnet lærer, at verden er et trygt sted, og der er hjælp at hente, når noget er svært. De voksne tilbyder sig selv som "lade-stationer", hvor barnet kan finde en tryk favn, når behovet opstår. Vi vægter højt at etablere gode og trygge relationer til børnene, da det også afspejler sig i de relationer, som børnene indgår i indbyrdes.

Når børnene bliver lidt ældre, udbygger vi det ved at understøtte børnene i at udsætte egne behov, få øje på fællesskabet, øve turtagning og øve kompromisernes kunst. Vi hjælper børnene med at få øje på hinanden og søge og tilbyde hjælp ved hinanden.

Kravlegården (0-2 år)

Beskrivelse:

I Kravlegården støtter vi børnene i deres følelsesmæssige udvikling ved at stille rolige voksne til rådighed, som kan håndtere barnets følelser, trøste og guide barnet, så det lærer, at verden er et trygt sted, og der er hjælp at hente, når noget er svært. De voksne tilbyder sig selv som "lade-stationer", hvor barnet kan finde en tryk favn, når behovet opstår.

Vi er bevidste om, at vi som voksne, er rollemodeller for den omgangsform og kommunikation, vi har på stuen, så der er mulighed for at sætte sine egne grænser og give udtryk for følelser og behov. Vi spejler og sætter ord på børnenes reaktioner og samspil på stuen.

Analyse:

De små børn er naturligt styret af deres behov, og derfor vægter vi at møde det enkelte barn og opfylde dets grundlæggende behov for kontakt, omsorg, mad, søvn og stimulation bedst muligt, og derigennem bliver barnet gradvist og i begrænset omfang i stand til at udsætte sine egne behov. Det skaber forudsætningen for at vente på tur, tilgodese andres behov og udvikle empati.

Når der etableres en god og tryk relation til de voksne, vil det afspejle de relationer som børnene indgår i indbyrdes. Derfor lægger vi stor vægt på den gode relation i Kravlegården.

Farveladen (2-4 år)

Legen er et vigtigt læringsrum til social udvikling. Farveladen har for nyligt afsluttet et udviklingsprojekt i samarbejde med Center for pædagogisk udvikling i Fredericia. Her var de voksnes forholdemåder i legen og vores placering og fordeling i rummene og på legepladsen en vigtig del.

Vi arbejder med rum i rummene for at afgrænse og rammesætte legen og herved skabe mulighed for fordybelse. Herved får børnene hjælp til at aflæse og afkode, hvad der foregår og byde ind med deres initiativer og øve adgangsstrategier eller være perifere deltagere.

De mindre rum forhindrer forstyrrelser og stimuli fra andre på stuen, og gør at børnene kan holde koncentrationen i legen.

Afstemning: hvad vil jeg gerne være med til og med hvilke legesager kan bruges.

Afkodning: "Hvad leger man her", og hvad er min rolle/funktion.

Aflæsning: hvor kan vi være - placering i rummet.

De voksnes roller har været:

- At sætte ord på følelser og initiativer, gætte behov
- Være rollemodeller for børnene mht. konfliktløsning
- Udpege de andre børns perspektiver, følelser og anerkende de prosociale initiativer som børnene udviser
- Støtte forhandling i legen og anerkende når børnene øver behovsudsætning.

Fortælling:

En flok børn tegner på ruderne med vinduesmaling, som er på stift. Pige 1 har problemer med at få låget af, og hun prøver flere gange uden held og siger flere gange: "Jeg kan ikke!". Hun må så kontakte en voksen, som sidder med et par drenge i nærheden for at få hjælp. Pige 2 bliver klar over problemet, og hun går i gang med at tage alle lågene af og stille farvestifterne op på bordet. Pige 3 kommer til og hjælper hende. Da alle stifterne har fået låget af, siger hun: "Sådan, så er alle farver klar til dig", og kigger på pigen.

Analyse: Pige 2 og 3 er i gang med at tage hætterne af farvestifterne. De er meget koncentrerede om opgaven. Pige 1 står i nærheden og ser smilende på hvad de laver.

Pige 2 opdager, at pige 1 har et behov for hjælp for at kunne deltage i aktiviteten, og at hun må søge hjælp ved en voksen. Hun forstår hendes behov og frustration og vælger at hjælpe hende ved at tage alle propperne af. Pige 3 spejler hendes initiativ og gør det samme, og pige 1 opdager deres hjælp og bliver glad.

Krystalden (4-6 år)

På Krystalden er den sociale udvikling prioriteret meget højt. Krystalden er sidste stop inden skolen, og det er derfor vigtigt, at børnene har et godt fundament for at kunne knytte nye relationer i deres videre færd. Vi arbejder derfor målrettet med den personlige udvikling og børnenes evne til at mentalisere, hvilket er nødvendigt for at kunne indgå i sociale relationer. Vi arbejder konkret med vejledt deltagelse, der er en metode, hvor vi viser børnene måder til at invitere sig selv ind i leg.

I samarbejde med den Kreative Skole arbejder vi med den personlige udvikling gennem sanglege.

Fortælling:

Underviseren på den Kreative Skole starter op med den samme kendte goddag-sang. Børnene sidder i rundkreds, og en efter en bliver deres navne nævnt i sangen. Denne dag rejser N 5 år sig op, rækker armene i vejret og synger: "Her er jeg."

Analyse:

I begyndelsen synger børnene i fællesskab med de voksne. Der bliver spurgt: "Hvor er N?", hvortil børnene i starten ikke siger noget, men de øvrige børn svarer: "N er der." Efterhånden som børnene bliver mere bevidste om sig selv, kan de synges: "Jeg er her" alene for til sidst at kunne rejse sig op med armene i vejret og synges "Jeg er her." Dette vidner om, at børnene er igennem en personlig udvikling, hvor de øves i at få øje på både sig selv og hinanden.

4.5 Kommunikation og sprog

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Læreplanstema - Kommunikation og sprog

Hvad siger loven:

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

§ 7 i bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i de seks læreplanstemaer

Hvad gør vi i Kirstinebjerg-distriktet og Fredericia Kommune generelt?

I Kirstinebjerg arbejder vi på udvikling af børn og unges kommunikative og sproglige færdigheder. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte alle børns udvikling af kommunikative færdigheder, så de kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Læringsmiljøet skal sikre, at det pædagogiske personale via refleksion over organisering og pædagogiske / didaktiske overvejelser skaber kommunikative samspil af høj kvalitet i alle læringsrum.

Det er vigtigt, at børn tidligt i dagtilbud får varierede oplevelser med skriftsprog, kommunikationsplatforme, nonverbal kommunikation samt symbol- og billedsprog. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidste om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene. Kommunikative færdigheder tilegnes ved, at børnene hører og præsenteres for et nuanceret sprogbrug.

Hvad gør vi i den enkelte afdeling?

I Gades Gård arbejder vi med kommunikation og sprog på mange måder. I vores vuggestue bruger vi Sprogtrappen som redskab til den tidlige indsats, og vi laver den på alle børn. Sprogtrappen kan være med til at give os et billede af, hvor barnet er i sin sproglige udvikling, samt hvad næste skridt er, og hvordan vi kan understøtte barnet. Hvis der skal laves en sproglig indsats, følges der op hver 3. måned. Når barnet er mellem 2,8 og 3,4 år, laves der en sprogvurdering. Den giver et billede af, om barnet har nogle sproglige udfordringer, som kræver yderligere indsatser gennem pædagogiske aktiviteter, der styrker det enkelte barns sprog, og vi giver vejledning til forældrene i hjemmet. Vi har en mappe med ideer til, hvordan kan vi bedst kan understøtte børnene. Vi kan også konsultere og søge hjælp fra vores tale-/hørpædagog.

I det daglige arbejder vi med at lave aktiviteter, der skaber fælles opmærksomhed. Vi bruger turtagninger, dialogisk læsning og literacy. "Literacy dækker i sin traditionelle betydning over tilegnelsen af færdigheder i at skrive og læse. Mange forskere har dog en mere bred opfattelse af literacy, hvor begrebet omfatter hele processen, hvor barnet gradvist skaffer sig kundskaber om læsning og skrivning i interaktion med andre mennesker." [1]

Vi laver læringsmiljøer, der skaber rum til fordybelse blandt andet ved at skabe rum i rummene. I et læsehjørne er der mulighed for at gå i dybden med en bog, og i sandkassen skaber vi fælles opmærksomhed om at bygge et sandslot og snakker om, hvordan vi bygger det. Til samling øver vi os i at vente på tur og lytte til hinanden, når vi fortæller historier og om oplevelser. I samlingerne er der plads til at synge, lave rim og remser samt lave lege, hvor vi sætter ord på.

Børnene møder skriftsproget, når de får læst historier højt (i bøger, på tablets og telefoner), men også i mange andre sammenhænge. Børnene møder deres navn forskellige steder f.eks. i garderoben og på deres stol, og de bliver nysgerrige, når mor og far skriver en SMS. Skriftsproget har en funktion, og det kan man som voksen gøre barnet opmærksom på ved at inddrage barnet i brugen af skriftsproget.

Vi er opmærksomme på at være nærværende i samspillet med børnene. Vi sætter ord på genstande og handlinger:

§ På puslebordet har vi øjenkontakt og bruger både mimik, kropssprog og ord.

§ I garderoben snakker vi om, hvordan vejret er, hvad det kræver af påklædning, hvordan man får bukserne ud over støvlerne, samt hvorfor lynlåsen driller osv.

§ Til måltiderne taler vi om maden. Hvor kommer maden fra? Hvad smager maden af? Vi øver turtagning og fælles opmærksomhed i samtalen. Man spørger den, der sidder tættest på vandkanden, om de vil række den videre.

§ Udenfor er vi nysgerrige og undersøgende, og vi taler om det, vi ser og oplever.

Kravlegården (0-2 år):

Beskrivelse:

Vi har forskellige aktiviteter, som børnene i kravlegården til hverdag deltager i. Vi har højtlesning, sanglege og tegneaktiviteter.

Analyse:

Til højtlesning er den voksne placeret i læsekrogen. Dette er et bevidst tiltag i personalets indretning af stuen for at lave rum i rummet. Her er læsekrogen et rum til fordybelse. I aktiviteten er der skabt en fælles opmærksomhed blandt børnene og den voksne omkring bogen. Børnene kan deltage i det omfang, som de har lyst til. De kan gå til og fra. I aktiviteten bliver børnene inddraget i form af spørgsmål, så der tages udgangspunkt i deres interesser. De bliver præsenteret for skriftsproget i forbindelse med, at den voksne viser læseretningen med sin finger. Nogle børn vælger at deltage aktivt, mens andre er perifert deltagende.

Til sanglege-aktiviteter bruger vi gentagelser til at styrke sproget, som bliver præsenteret i sangene. Som voksne er vi rollemønstre og deltager aktivt. Rytmen i sangen styrker børnenes muligheder for at lære ordene. I aktiviteten deltager børnene efter tur.

I tegneaktiviteten deles vi om både papir og farver. Vi snakker om farverne, og hvor vi kan finde farverne i vores omgivelser. Vi tegner hænder, huse, bogstaver og kruseduller, og vi tegner hinanden.

Farveladen (2-4 år)

Fortælling fra hverdagen:

De drenge sidder og leger med dyr. De snakker om hjorte og rensdyr. En af drengene nævner "Rudolf med den røde tud", og drengene spørger en voksen, om de ikke kan få julesangbogen ned, så de kan synge "Rudolf med den røde tud". Den voksne tager bogen ned, og de sætter sig sammen og begynder at synge. Flere børn kommer til, og det udvikler sig til en snak om billedet i bogen, hvor man kan se, at Rudolf er flov/ked af det, og de andre rensdyr griner af ham. En af børnene spørger flere gange ind til ordet flov, og de snakker sammen om billederne, og om hvordan det føles, når nogen griner af en. Dagen efter læser de bogen igen, og det samme barn, som spurgte ind til ordet flov, forklarer de andre børn, hvad ordet flov betyder.

Analyse:

Drengene drager paralleller mellem forskellige kategorier, idet de starter med at snakke om legetøj, herefter snakker de om levende dyr i naturen og til sidst om en fiktiv figur fra en sang. De viser her, at de har forståelse for at ordet "rensdyr" findes i forskellige ordkategorier. Den voksne hjælper med at udvide deres sprogforståelse ved snakken om "at blive flov". Det ene barn, som kunne genfortælle meningen af ordet flov dagen efter, har fået internaliseret ordet "flov" i sit sprog.

Beskrivelse:

Vi har videreudviklet vores tavle, så den indeholder flere ordbilleder, er mere overskuelig og nu opdelt i formiddag og eftermiddag.

Analyse:

Tavlens overskuelighed giver børnene mulighed for at lære de forskellige ordbilleder. Vi læser ordene op og følger læseretningen, så børnene også får en fornemmelse for billederne samtidig med, at ordene understøttes af billeder.

Krystalden (4-6 år):

Kommunikation og sprog er både en videreudvikling af de grundlæggende sprogkompetencer, ordforråd, sprogforståelse og kommunikative strategier, samt en styrket indsats omkring literacy og dermed de førskriftlige færdigheder.

Vi arbejder med fortælling og oplæsning og styrker barnets læseglæde, og vi har indrettet et stillerum, hvor der er rammer, der indbyder til at fordybe sig i bøgerne.

Fortælling:

Pige M 4,10 år og pige A 5år.

M sidder sammen med A i vores stillerum. Hun har en bog, som hun "læser" for A (hun kender historien og genfortæller den).

Da hun er færdig, siger hun: "Så...nu skal du læse for mig".

A siger: " Det kan jeg desværre ikke - jeg kan kun læse bøger fra McDonalds".

Analyse:

Literacy er færdigheder i at afkode, forstå og anvende tegn. Det er f.eks. når barnet afkoder skiltene i supermarkedet og læser de forskellige supermarkeders navne - eller f.eks. spørger: "Skal vi i fakta?" Det betyder ikke, at barnet kan læse ordet fakta, men at det kender betydningen.

I eksemplet har M afkodet bogen. Hun genkender titlen, og hun ved hvilke dele af historien, der står på de enkelte sider.

Hun ved, hvor forsiden er, hun kender læseretningen og hun ved, at historien slutter på sidste side.

A kan det samme men ikke med den bog.

Hun har måske ikke læst den før, og hun kunne ikke afkode den.

Derhjemme har hun tydeligvis fået læst/fortalt ud fra nogle bøger der bliver udleveret hos McDonalds - dem kan hun afkode - dem kan hun læse!

Året inden barnet starter i skole, arbejder vi med fonologisk opmærksomhed som en struktureret voksenstyret aktivitet.

Vi bruger et forløb, der er tilrettelagt af tale-høre-pædagogerne fra PPR.

Beskrivelse:

Børnene sidder i rundkreds. De har fundet deres eget navneskilt og taget det på, og nu er de i gang med at lege stavelses-krig. Sammen med den voksne finder de ord i "ordmaskinen", og de klapper stavelser og lægger ord-kortene på de rigtige plancher.

Analyse:

Sammen leger vi lege, der er tilrettelagt på en måde, der gør, at børnene får pirret deres nysgerrighed og deres naturlige lyst til at lære mere om sprog og kommunikation. De styrkes i deres interesse for bogstaver og grundlaget for tilegnelse af senere skrive- og læsefærdigheder.

Ved at arbejde i små grupper, er der plads til, at det enkelte barn kan tilgodeses, og børnene støtter og hjælper hinanden.

De voksne deltager på skift for på den måde at sidemandsoplære, så alle kan lave forløbet med børnene.

[1]Carina Fast (2009): Literacy – i familie, børnehave og skole

4.6 Krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Læreplanstema - Krop, sanser og bevægelse

Hvad siger loven:

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

§ 9 i bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer

Hvad gør vi i Kirstinebjerg-distriktet:

I Kirstinebjerg skal alle børn have mulighed for at bruge deres krop og sanser til at udforske sig selv og sin omverden. Børnene formes via sansestimuli og kropslige erfaringer.

Gode og trygge bevægelsesfællesskaber gør børnene nysgerrige på at udfordre egne motoriske kompetencer og til at tilegne sig nye bevægelsesmønstre. Det medvirker til at udvikle kropsbevidsthed og bevægelsesglæde. Børnene bliver inspireret af hinanden og af det pædagogiske personales glæde ved bevægelse.

Det pædagogiske personale skal bidrage til at udfordre børnenes sansemotoriske kompetencer igennem leg og dagligdagsrutiner inde såvel som ude. Børnene skal støttes i at være i både høj og lav arousal og øves i at veksle imellem disse. Dette bidrager til fysisk, psykisk og social trivsel.

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

I Gades Gård arbejder vi med krop, sanser og bevægelse. Vi tager udgangspunkt i børnenes alder og udvikling, og derfor vil tilgangen til den motoriske udvikling være individuel.

Fredericia Kommune har udarbejdet nogle plancher med "Sansemotoriske Fokuspunkter", som vi tager udgangspunkt i. Med det redskab kan vi få et overblik over, om barnet har behov for nye udfordringer, eller om der skal følges op på nogle af de motoriske milepæle. I Kravlegården og på Farveladen arbejder personalet kontinuerligt med fokuspunkterne. De iværksætter lege/øvelser til at styrke børnene, der hvor de evt. har nogle udfordringer. Og hvert år i uge 41, er det national motorik/bevægelsesuge. Der sætter vi ekstra fokus på motorikken med en masse sjove lege og øvelser ude og inde. Vi slutter ugen af med et fælles løb på volden for hele institutionen.

Vi udvikler løbende på vores indretning både ude og inde, så vores læringsmiljøer understøtter børnene i deres kropslige udfoldelser. Vi laver rum i rummene, som giver nærvær, fordybelse, fællesskab og sansning. Derigennem kan vi være med til at understøtte høj og lav arousal ved at skabe rum, der bidrager til fordybelse og rum til bevægelse.

Vi følger børnenes spor og "leger" med på deres ideer, og hvad de er optaget af. På Farveladen har børnene i en periode leget hunde og katte, så de voksne har fabrikeret et "hunde/katte hus". På legepladsen har vi nogle store dæk og paller, som kan bruges på mange måder til mange lege. Vi bygger huler, laver forhindringsbaner, fangeleg, gemmeleg, gamle lege. Vores legeplads er i flere niveauer, hvilket giver mulighed for at trille, rulle, rutsje og gå/løbe op og ned af bakkerne. Legepladsen er indrettet med sandkasser, udeværksted, vandleg og hinkeruder på nederste niveau. Og på det øverste niveau er der cykelbane, gyngestativ, huler, balancebaner og fodboldbane.

Vi har samarbejde med Den Kreative Skole, hvor vi hver dag går til undervisning med en gruppe børn. På turen øver vi trafikregler, at holde i hånd og at finde vej. På skolen har vi undervisning i sang og rytmik, hvor vi øver høj og lav arousal og spiller på instrumenter. Og vi har billedkunst, hvor det mere er finmotorikken - det at sanse de forskellige materialer og processen i at skabe "noget", vi har fokus på.

Ved vores samlinger på stuerne vægter vi fællesskabet, at vente på tur og lege, der stimulerer høj og lav arousal. Det gør vi ved at synge fagte-sange og spille instrumenter, synge navnesange, hvor der er fokus på det enkelte barn og ved at lege sanse-lege såsom Kims-leg, Lille hund og Kluddermor.

Kravlegården (0 – 2 år):

Beskrivelse:

I Kravlegården har vi dagligt fokus på motorik og sanser. Vi tilbyder en stor variation af bevægelseslege, som skal understøtte det enkelte barns sansemotoriske udvikling. Vi laver motorikbane, vi leger tumlelege i vores pudrum og benytter os af naturen omkring os til fysisk udfoldelse.

Analyse:

Vi tilbyder et læringsmiljø i Kravlegården, hvor børnene kan lære verden at kende gennem sanserne og glæden ved at bevæge sig sammen.

Vi tilrettelægger aktiviteterne ud fra de sansemotoriske fokuspunkter for at udvikle børnenes motoriske kompetencer svarende til deres udviklingsniveau.

Vi er bevidste om vigtigheden af, at man får opbygget et stabilt motorisk fundament i barnets tidlige stadie. Intet fæstner sig i hjernen, før at det har været i sanserne.

Vi varierer tilbuddet for at styrke sanseintegrationen, da den er fundamentet for alt boglig indlæring og social adfærd.

Farveladen (2-4 år):

Vi har haft fokus på at veksle mellem høj og lav arousal, sanse-motorik og primærsanserne. Vi har haft fokus på høj/lav arousal i vores samlinger gennem sanglege og trommelege, som øver netop dét at

justere sig efter den voksne, som styrer legen. Vi har leget lege med høj arousal (slås-, fange- og løbelege) på legepladsen, og vi har vekslet mellem dem og sansemotoriske lege (massage- og sanse/opdagelseslege).

Fortælling:

Vi spiller trommer til samling til en kendt sang, som kræver både høj og lav arousal. En dreng spiller meget højt og vildt på tromme både under det vilde og det stille stykke af sangen. Den voksne, som styrer legen, sætter sig hen til drengens tromme, får øjenkontakt og smiler til drengen og spiller med på hans tromme i det rolige tempo, som sangen dikterer. Drengen kigger rundt og justerer sig så til det rolige tempo.

Fortælling:

Nogle drenge leger dinosaurleg på legepladsen, hvor de angriber og skubber hinanden. En dreng vrikker om og falder ned på græsset og græder. En voksen kommer til. Drengen stopper med at græde og siger, at hans ben nok er brækket. Den voksne mærker efter og siger, at det ikke er brækket, men det nok lige skal have lidt ro. Drengene aftaler, at "dinoen" lige er skadet og skal til doktoren. Den voksne sidder og masserer drengens ben og ankel. De andre drenge falder også om på græsset, "bliver skadede" og kravler hen til den voksne og får massage, så benene "gror sammen igen". Til sidst i legen kravler dinoerne op ad en bakke og "bliver skadede", så de må rulle hele vejen ned for så at ligge stille, til de er "helet" og kan kravle op igen.

Beskrivelse:

Et barn bliver vippet på en motorikbold af en voksen. Den voksne har begge hænder på barnet og vipper bolden frem og tilbage, så barnet har hovedet henholdsvis opad og nedad.

Analyse:

Den voksne arbejder her med at sansestimulere, og gennem vippeture på bolden stimuleres barnets labyrintsans. Man kan arbejde med reflekser og regulering af høj/lav arousal ved at variere dybden og tempoet af vippeturene. Man kan her se, at barnet bruger reflekserne ved at tage fra på gulvet med hænderne.

Den voksne har fat i barnet på skulderen og på låret, så barnet føler, at det er i trygge hænder.

Beskrivelse:

En gruppe børn og en voksen er i gang med at dreje, danse, hoppe og kravle til musik. De går på sanseplader, som indeholder forskellig farvet væske, som flytter sig ved tryk.

Analyse:

Børnene er i gang med at udforske deres primær- og sekundærsanser. De hopper, drejer og danser med vægtfordeling på både et og to ben.

Herigennem træner de deres labyrintsans. De klatrer op og hopper både på stedet og ned fra ribberne og vindueskarmen, hvilken træner deres kinæstetiske sans. Da de er mange børn i rummet, har de brug for deres rum/retningssans for at navigere rundt uden at ramme hinanden.

Musikken og farverne på sansepladerne stimulerer børnenes sekundære sanser, som er syns- og høresansen. Den voksnes rolle er at understøtte børnenes kropslige initiativ og være rollemodel.

Krystalden (4-6 år):

Motorik på Krystalden er mange ting: det er ude, det er inde, det er tilrettelagt, det er spontant, det er i legen, det er barnets spor, og det er læring.

Analyse af motorikbane:

Linnea har bygget en motorikbane i vores motorikrum. Banen indeholder forskellige udfordringer. Nogle af dem kan børnene selv klare, og nogle kræver hjælp fra hinanden eller fra en voksen. Børnene skal kravle op på taburetter, op på puder, under puder, snurre rundt, hoppe ned og gå balance. Børnene udvikler deres balance, deres mod og samarbejdsevner, og de bliver stimulerede på bl.a. deres vestibulær-sans.

Fortælling fra legepladsen:

Børnene leger med tennisbolde på legepladsen. Et barn prøver at kaste en bold ind i en snurretop. Bolden springer ud igen. Barnet prøver igen flere gange og lykkes til sidst med at få en bold til at blive liggende i snurretoppen. De andre børn bliver nysgerrige, og der opstår en leg over flere dage, hvor børn og voksne står på række og kaster bolde ind i snurretoppen.

Analyse:

Et barn får en idé, som han prøver af flere gange. Nye idéer opstår og bliver afprøvet, flere børn og voksne kommer til, og legen udvikler sig. Barnet oplever, at andre synes, hans idé er god, og de følger hans spor. Børnene udvikler deres muskel/led-sans, når de kaster bolden, hånd/øje koordination, vente på tur og samarbejdsevner.

4.7 Natur, udeliv og science

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
 - Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.
-

Læreplanstema - Natur, udeliv og science

Hvad siger loven:

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

§ 11 i bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i de seks læreplanstemaer.

Hvad gør vi i Kirstinebjerg-distriktet:

I Kirstinebjerg arbejder vi for, at alle børn oplever deres læring som legende, skabende, undersøgende og eksperimenterende. Vi ser børnenes første møde med det naturfaglige område som en dannelsesproces, der strækker sig helt fra de tidlige børneår og op gennem skolelivet.

Børnenes STEAM-kendskab skal understøttes igennem et læringsmiljø og fællesskab præget af legende læring og lærerig leg.

Børnene skal have flere forskellige deltagelsesmuligheder og erfaringer med naturen. Herigennem skal deres nysgerrighed, foretagsomhed og sansning styrkes, ligesom en begyndende forståelse for bæredygtighed allerede starter i de helt tidlige år.

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

I Gades Gård arbejder vi med natur, udeliv og science på mange forskellige måder i vores hverdag. Nogle emner arbejder stuerne med på hver deres måde alt efter alder og udvikling, og nogle temaer er fælles i hele huset.

Kravlegården laver f.eks. slim ud af kartoffelmel og balsam, de laver modellervoks, de fryser vand til is, laver is-lygter, maler sneen og laver sansekasser med ris, vand, klister, perler osv.

Farveladen arbejder med verdensmål, madspild, snakker om dyr og planter, sundhed og trivsel, skaber produkter af genbrugsmaterialer, bruger værktøj, skaber landart osv.

Krystalden trækker spor fra børnenes og de voksnes fortællinger og erfaringer, de snakker om ressourcer og om at spare på dem, de passer plantekasser og smager på afgrøder, de snakker om og kigger på rumraketter og farven på Mars, de bygger former og konstruktioner af LEGO og magneter osv.

Gades Gårds legeplads er kuperet med nogle gode skrænter og bakker og gode gemmesteder. Vi klatrer i træerne, gemmer os i bambussen, bygger konstruktioner af brædder og paller og leger i vandpytterne. På legepladsen finder vi insekter, og vi har været heldige at finde et par døde mus og en død måge, som blev undersøgt, snakket om, og evt. begravet eller lagt i sprit til videre snak og undren.

Gades Gård ligger tæt på vold og strand, og det udnytter vi jævnligt, da der næsten dagligt er en gruppe børn på tur i nærområdet. Vi undersøger naturen, bruger vores sanser og følger børnenes spor. Vi går på stranden, kaster sten i vandet, undersøger hvad der synker, og hvad der flyder. Vi finder sø-glas, sammenligner farve/strukturer og snakker om, hvor det mon kommer fra, og hvor længe det har ligget i sandet/vandet.

Vi leger i det høje græs på volden og triller/kælker ned af bakkerne.

Vi udforsker områdets legepladser og træningsarealer.

Vi planter blomster og frø i vores plantekasser og krukker på legepladsen, og vi følger processen og lærer at værne om afgrøderne. Vi skærer f.eks. tomaten op, kigger indeni, smager på den og snakker om, at vi kan så kernerne igen og få nye tomater.

Vi har også et par plantekasser på Fredericia C, som vi besøger jævnligt hen over året.

Vi snakker med børnene om maden, hvor kommer den fra, hvordan er den produceret, hvordan mindsker vi madspild osv. Vi har fokus på ressourcer, slukker lyset, sparer på papir, vand og toiletskyl. Vi har en kompostbeholder på legepladsen, hvor børnene er med til at kompostere køkkenaffald fra frugt osv.

De voksne er undersøgende og nysgerrige sammen med børnene, og er der viden, vi ikke ligger inde med, så søger vi det i bøger og på internettet.

Kravlegården (0-2 år):

Beskrivelse:

I Kravlegården bruger vi ofte naturen omkring os. Vi benytter os af vold, strand og skov. Vi går på opdagelse i naturen og undersøger verden omkring os i form af dyr og planter. Vi går også på opdagelse i naturens forskellige terræn.

Vi er dagligt på legepladsen og udforsker de muligheder for leg, som årstiderne tilbyder os. F.eks. bliver der samlet regnvand i spande og tilsat sand, som giver mudder.

Vi trækker gerne naturen med ind på stuen og giver plads til sanseoplevelser med forskellige materialer. Vi er nysgerrige sammen med børnene omkring naturlige processer, som f.eks. vand, der fryser til is og smelter igen.

Analyse:

Vi bruger bevidst naturen som et læringsmiljø. Når vi tager på tur i naturen sætter vi ord på alle de ting, vi opdager omkring os, for at give børnene en forståelse af verden omkring dem. Vi følger også børnenes spor, når de går forrest med at eksperimentere med nye tiltag, såsom at gå op og ned ad bakker. Vi tager afsæt i, hvad der interesserer dem, og vi er forbillede, når der skal brydes grænser for, hvornår man tør.

Vi tager børnene med i processerne, når vi fryser vand til is. F.eks. så lægger vi i fællesskab legetøjet ned i kopper med vand, som vi fryser til is. Hvorefter vi skal befri dyrene igen ved hjælp af kreative løsninger. Vi kunne smelte isen med hånden eller munden, og vi kunne også bruge redskaber. Vi tilsatte varmt vand og så, hvordan isen smeltede væk. Vi skaber læringsmiljøer, hvor sanserne er i fokus, som f.eks. aktiviteter med modellervoks, slim og kinetisk sand. Her er processen at skabe ting sammen i form af figurer/former, og vi kan eksperimentere med farver, når de står alene eller blandes sammen.

Farveladen (2-4 år):

Fortælling:

Der er startet en kompostbeholder op, og børnene hjælper med at komme kompost i den hver dag. De spørger ind til, om vi har husket at fylde affald i, og hvis tur det er til at hjælpe med det. Der kommer grøntaffald fra køkkenet og fra formiddags- og eftermiddagsfrugten i den, og børnene kommer også ukrudt fra vores plantekasser på legepladsen i den. En gruppe af børnene er meget interesseret i at være en del af dette projekt. Vi har snakket med børnene om, at der skal orme i komposten, for at komposten bliver omdannet til jord, som vi kan bruge til vores plantekasser. Børnene er begyndt at finde regnorme, som de kommer i komposten. En lille gruppe drenge havde samlet mange regnorme på græsset, da det regnede, og kom dem i en trillebør, hvor de kiggede på dem. De blev enige om at komme dem i komposten, så de kunne få mad.

Analyse:

Vi ser, at der er en gruppe af børn, der bliver interesseret i fællesskabet om at undersøge dyrelivet på legepladsen og blandt andet samle regnorme. De har fået en forståelse for, at ormene bor i kompostbeholderen og lever af det affald, vi kommer i den. Børnene tager ansvar for at minde os om, at der skal kommes grøntaffald i og hjælper til med at hælde det i. De er optaget af, hvad de forskellige dyr på legepladsen lever af, hvor de bor, og hvad de hedder.

Fortælling:

Der er en lille gruppe børn på tur på volden, og børnene bliver optaget af at finde pinde. De finder både store og små pinde og snakker om, hvad man kan bruge dem til. Samtidig snakker børnene om, at der måske bor trolde på volden. De 2 voksne på turen fortæller børnene, at man kan lave billeder med pindene og at det hedder "landart". Sammen med børnene forsøger de at bygge med de pinde, de har samlet indtil nu. Børnene vil lave en pinde-mand, men da de er færdige, er der nogle af dem der siger, at de synes det ligner en trolde. De lader "trolden" ligge, så andre kan se den, og går videre. Mens de går videre, samler de nye pinde og stopper op et par gange for at bygge nye ting. De laver et lille ansigt og nogle bål, der kan skræmme troldene væk.

Analyse:

Børnene er nysgerrige på de omgivelser, de bevæger sig rundt i, og går på opdagelse i hvad det, de finder, kan bruges til. De bruger deres fantasi og kreativitet, når de sammen med de voksne udvikler på deres historie om troldene og bruger pindene til at bygge en trolde og bål til at skræmme den med. Børnene får en fælles forståelse for, at de kan bruge alle slags materialer til at skabe en historie og skabe et udtryk, der fortæller historien til andre.

Krystalden (4-6 år):

På Krystalden bruger vi naturen som lege- og læringsrum. Legepladsen udgør en central del af vores hverdag. Der er plads til, at vi kan udfolde os fysisk, samtidig med at der er rum til at undre sig og fordybe sig i. På legepladsen udvikles de motoriske færdigheder, når vi klatrer på stammer eller går på forhindringsbane. På andre tider leder vi efter insekter og smådyr, som vi undersøger nærmere og taler om. Måske synger vi også en sang om tusindbenet eller bænkebideren. Børnene er meget nysgerrige og stiller mange gode spørgsmål. Når der er noget, vi ikke ved, spørger vi onkel Google, så vi kan blive endnu klogere. Børnene er også med til at plante og så i vores plantekasser. Vi følger processen fra frø til plante og lærer at værne om afgrøderne. For eksempel skærer tomaten vi op, kigger indeni, dufter og smager på den og taler om, at vi kan så kernerne igen, så vi får nye tomater.

Vi er heldige at have både volden og stranden tæt på, og vi benytter os ofte af at tage på tur. Vores ture i området kan både have et på forhånd planlagt pædagogisk mål eller være fuldt spontane. Måske er vi heldige at møde en person, der arbejder i naturen. Det kan være skovarbejderen, der kan vise os, hvordan træerne fældes, og hvordan træet ser ud indeni, eller livredderen på stranden, der kan lære os om baderådene.

På Krystalden vægter vi den legende læring højt. Det der starter som en historie om en snegl, kan pludselig ende ud i en sneglejagt, hvor vi prøver at efterligne de flotte spiraler på sneglens hus. Skoven rummer sit eget spisekammer, hvor vi samler spisekastanjer eller finder skovløg, som vi dufter til og taler om, hvad kan bruges til. Er vi heldige, finder vi også en døvnælde, som vi kan smage på. Naturen er derfor både et sted, hvor vi bliver klogere på verden og os selv.

4.8 Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
 - Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.
-

Læreplanstema - Kultur, æstetik og fællesskab

Hvad siger loven:

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

§ 13 i bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer

Hvad gør vi i Kirstinebjerg-distriktet og Fredericia Kommune generelt:

I Kirstinebjerg ser vi alle børn som værdifulde og aktivt skabende borgere i demokratiske fællesskaber. Læringsmiljøet skal stimulere børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed gennem æstetiske oplevelser.

Alle børn skal have varierede kulturelle oplevelser bl.a. gennem deltagelse i byens arrangementer og alsidige tilbud i og udenfor dagtilbuddet.

Oplevelser med kunst og kultur skal være præget af lærerig leg og legende læring, hvor børnene kan eksperimentere med både at være tilskuere, skabere og aktive deltagere. Kunst og kultur skal være både for, med og af børn.

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

I Gades Gård arbejder vi med at skabe tryghed og trivsel for alle børn og med dette udgangspunkt give hinanden input til at være skabende sammen. Det handler både om, at de voksne følger børnenes spor, og at de voksne kommer med nye idéer for at stimulere børnenes fantasi og kreative processer og derigennem skabe legende læring. De voksne er rollemodeller og deltager aktivt i processerne sammen med børnene.

Vi stiller materialer og håndværksmæssig kunnen til rådighed, som f.eks. lim, sakse, fedtfarver, tape, papkasser, og hvordan man bruger disse ting. Der er mulighed for at eksperimentere med materialerne og sidde længe med processen, uden at der kommer et produkt ud af det.

Vi tryller papkasser om til huse, som vi kan gemme os i eller bygger sørøverskibe ud af paller, så vi kan drage ud på farlige farvande. Vi anerkender og udvider børnenes fantasi. Der går ikke en dag, hvor vi ikke har været superhelte eller et mystisk dyr. Børnene tryller iPads frem af pap, lige som de skaber mobiltelefoner af træ, og den gule blomst på mælkebøtten kan bruges til makeup og neglelak. Hos os kender fantasien ingen grænser. De voksne fortæller gerne historier, der kan danne grobund for nye lege og forestillinger.

I Gades Gård har vi en legende tilgang til læring, og den kultur, vi har, anerkender legen som en måde at tilegne sig læring på. Vi lægger stor vægt på at anerkende børns leg og understøtte børnenes fantasi. Børns fantasi består af en konstruktion af elementer af virkeligheden, som kombineres på nye måder. Kreativitet opstår, når barnets fantasi bliver til en proces, som omsættes til et synligt æstetisk udtryk f.eks. når der leges rolleleg med dukker, når der bliver bygget hegn af pinde på stranden, tegnet tegninger, limes blade på og klippes ud, og når man klæder sig ud og danser til musik.

Vi har et samarbejde med Den Kreative Skole, hvor undervisningen tilrettelægges ud fra vores årshjul, så der er genkendelighed, samtidig med at vi anskuer et tema fra forskellige vinkler. Vi henter inspiration på Den Kreative Skole, blandt andet når vi lærer om farverne, og hvordan to farver kan skabe en tredje, eller når vi lærer nye sangleje, som vi tager med hjem i børnehaven.

Beskrivelse:

Kravlegården (0-2 år):

I Kravlegården har vi en legende tilgang til læring, og den kultur vi har, anerkender legen som en måde at tilegne sig læring på. Vi lægger stor vægt på at anerkende børns leg og understøtte børnenes fantasi. Børns fantasi består i en konstruktion af elementer af virkeligheden, som kombineres på nye måder. Kreativitet opstår, når barnets fantasi bliver til en proces, som omsættes til et synligt æstetisk udtryk f.eks. når der leges rolleleg med dukker, når der bliver bygget hegn af pinde på stranden, tegnet tegninger, limes blade på og klippes ud, og når man klæder sig ud og danser til musik.

Analyse:

I Kravlegården øver vi os på forskellige udtryksformer såsom rolleleg, tegning, maling, historiefortælling og dramatisering. For ved at lære den håndværksmæssige kunnen bliver det på sigt muligt for børnene selv at udtrykke deres følelser og sanser via skabende processer.

Rammerne omkring skabende processer er legen. Vi har skabt en kultur i Kravlegården som fordrer fantasi og leg, for at børnene derigennem tilegner sig kulturen og udvikler en opfattelse af sig selv i samspil med andre.

Farveladen (2-4 år):

På Farveladen handler det om at skabe tryghed og trivsel for alle børn og med dette udgangspunkt give hinanden input til at være skabende sammen. Det handler både om, at de voksne følger børnenes spor, og at de voksne kommer med nye idéer for at stimulere børnenes fantasi og kreative processer og derigennem skabe legende læring. De voksne er rollemodeller og deltager aktivt i processerne sammen med børnene.

Vi stiller materialer og håndværksmæssig kunnen til rådighed, som f.eks. lim, sakse, fedtfarver, tape, papkasser, og hvordan man bruger disse ting. Der er mulighed for at eksperimentere med materialerne og sidde længe med processen, uden at der kommer et produkt ud af det.

Vi maler på sten i vores udeværksted, hvor alle kender rammerne for, at det er en løbende proces, hvor man kan male videre både på sin egen sten og den fælles store sten. Alle kan få lov at male på fællesstenen og alle ved, at næste gang bliver der malet noget nyt oven på det, der blev tegnet sidst.

Vi vil tage udgangspunkt i en leg, der forgår på legepladsen. På legepladsen leger børnene meget med sand i vores udekøkken. I legen laver de "mudderbasser", som er noget heksene kommer og giver til de andre, og når de "spiser" det, så dør de. Vi vil udfordre deres sanser og fantasi i forhold til denne leg ved at lave sand-modellervoks.

Analyse:

Vi kan se, at børnene fordyber sig i aktiviteterne, og der kan både laves noget alene og sammen. Der er børn, der sidder med hver deres sten i udeværkstedet, mens der er to, der maler sammen på en stor sten, og i begge tilfælde skabes der et fællesskab om den aktivitet, der laves. På legepladsens bænke har en voksen sat gang i en sanse-leg med sandmodellervoks, og her kan man se, at den voksne går foran ved at have hænderne fyldt med sandmodellervoks og inspirere og vise, hvordan man kan bruge det og mærke det. Der er et fælles fokus mellem den voksne og barnet ved siden af, og den voksne sidder med åbne hænder og giver rum for at følge barnets spor. Der er kommet gang i fantasien, og den ene pige har lavet forskellige kager og pyntet dem med blomster og små pinde.

Krystalden (4-6 år):

På Krystalden tryller vi papkasser om til huse, som vi kan gemme os i, eller vi bygger sørøverskibe ud af paller, så vi kan drage ud på farlige farvande. Vi anerkender og udvider børnenes fantasi. Der går ikke en dag, hvor vi ikke har været superhelte eller et mystisk dyr. Børnene tryller iPads frem af pap, ligesom de skaber mobiltelefoner af træ, og den gule blomst på mælkebøtten kan bruges til makeup og neglelak. Hos os kender fantasien ingen grænser.

De voksne fortæller gerne historier, der kan danne grobund for nye lege og forestillinger. Vi går ture i nærmiljøet og er nysgerrige på Fredericias historie og den særlige kultur, der er omkring 6. juli.

Vi har et samarbejde med Den Kreative Skole, hvor undervisningen tilrettelægges ud fra vores årshjul, så der er genkendelighed, samtidig med at vi anskuer et tema fra forskellige vinkler. Vi henter inspiration på Den Kreative Skole, hvor vi lærer nye sanglege, som vi tager med hjem i børnehaven. Andre gange lærer vi om farverne, og hvordan to farver kan skabe en tredje.

Beskrivelse:

Krystalden har haft et forløb om farvelære, hvor børnene har lært de tre grundfarver at kende, og hvordan farverne kan blandes for at skabe nye farver.

Analyse:

At børnene har arbejdet dybdegående med at lære grundfarverne viser sig blandt andet, da vi kommer ud på legepladsen og peger på en forhindringsbane, og et barn siger: "Se, der er de tre grundfarver rød, blå og gul. Der er også grøn [på forhindringsbanen], men det er ikke en grundfarve. Men man kan blande blå og gul, og så får man grøn." Den voksne siger: "Du har øvet dig!", hvortil barnet svarer: "Ja, jeg kan dem nu."

Beskrivelse:

Som led i den kulturelle dannelse deltager Krystalden hvert år ved 6. juli-arrangement i Fredericia.

Analyse:

Vi gør meget ud af at inddrage børnene i byens historie både ift. 6. juli-arrangementet, og ved at Gades Gård ligger fysisk placeret i den sidst fungerende avlsbrugergård i Fredericia. Ved at fortælle Fredericias historie får børnene indblik i kampen for rettigheder og frihed.